

ภาษาและภาษาศาสตร์

Journal of Language and Linguistics

ปีที่ 34 ฉบับที่ 1

กรกฎาคม – ธันวาคม 2558

Vol. 34 No. 1

July – December 2015

ISSN 0857 – 1406

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยที่มีคุณภาพในสาขาวิชาต่าง ๆ ด้านภาษาและภาษาศาสตร์
- เพื่อส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้ที่ทันสมัยและความร่วมมือระหว่างนักวิชาการหรือนักวิจัยที่สนใจด้านภาษาและภาษาศาสตร์

Objectives

- To disseminate academic and research work of quality related to language and linguistics.
- To promote scholarship and cooperation among academics and researchers interested in language and linguistics.

- varสาร ภาษาและภาษาศาสตร์ กำหนดออกปีละ 2 ฉบับ ตามปีการศึกษา คือ ฉบับที่ 1 กรกฎาคม - ธันวาคม และ ฉบับที่ 2 มกราคม – มิถุนายน
- ลิขสิทธิ์ของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- varสาร "ภาษาและภาษาศาสตร์" ได้รับเงินอุดหนุนจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- บทความในvarสาร "ภาษาและภาษาศาสตร์" เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนแต่ละท่าน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไปหรือร่วมรับผิดชอบไม่ว่ากรณีใดๆ
- varสาร ภาษาและภาษาศาสตร์ เป็นvarสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดังนี้การยังอิงvarสาร ไทย (TCI) สาขานุชยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- สามารถดาวน์โหลดและติดตามอ่านvarสารได้ที่ <http://www.tci-thaijo.org/index.php/joling>

บรรณาธิการ

Editor-in-Chief

รศ. ดร.ชลธิชา บำรุงรักษ์
Assoc. Prof. Dr.Cholticha Bamrungraks

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
Thammasat University, Thailand

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

Associate Editor

รศ. ดร.ดีญ ศรีนารวัฒน์
Assoc. Prof. Dr.Deeyu Srinarawat

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
Thammasat University, Thailand

คณะกรรมการที่ปรึกษา

Advisory Board

ศ. ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ¹
Prof. Dr.Theraphan Luangthongkum
ศ. ดร.สมทรง บุรุษพัฒน์²
Prof. Dr.Somsongse Burusphat
ศ. ดร.พินทิพย์ ทวยเจริญ³
Prof. Dr.Pintip Tuaycharoen
รศ. ดร.วิไลวรรณ ขันธ์ญาณันท์⁴
Assoc. Prof. Dr.Wilaiwan Khanittanan

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย¹
Chulalongkorn University, Thailand
มหาวิทยาลัยมหิดล²
Mahidol University, Thailand
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์³
Thammasat University, Thailand
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์⁴
Thammasat University, Thailand

กองบรรณาธิการ

Editorial Board

ผศ. ดร.ทรงธรรม อินทจักร¹
Asst. Prof. Dr.Songthama Intachakra
รศ. ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง²
Assoc. Prof. Dr.Nattaporn Panpothong
รศ. ดร.ศานติ ภักดีคำ³
Assoc. Prof. Dr.Santi Phakdeekham
ผศ. ดร.สาวิตรี คทวนิช⁴
Assist. Prof. Dr.Savitri Gadavanij
อ. ดร.ชมนัด อินทจันทร์⁵
Dr. Chommanad Intajamomrak
ผศ. ดร.ปัทมา พัฒน์พงศ์⁶
Asst. Prof. Dr.Pattama Patpong
Prof. Dr.Suzanne Scollon⁷
Dr. Andrew Jocuns

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์¹
Thammasat University, Thailand
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย²
Chulalongkorn University, Thailand
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ³
Srinakarintrawirot University, Thailand
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์⁴
National Institute of Development Administration (NIDA)
มหาวิทยาลัยราชภัฏ⁵
Naresuan University, Thailand
มหาวิทยาลัยมหิดล⁶
Mahidol University, Thailand
Geosemiotics, Seattle, USA.⁷
Thammasat University, Thailand

เลขานุการโครงการวารสารฯ

Journal Secretary

อาจารย์ ดาวินี จารัสโชติกุล¹
Ajarn Thawinee Jaruschatikul

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์¹
Thammasat University, Thailand

ผู้พิสูจน์อักษร

Proofreaders

นางสาวณัฐรากานต์ คำใจจุฬี
Ms. Nattaranee Khamchaiwut
นางสาวนริตา ไฟเจริญ¹
Ms. Narisa Paicharoen

กลวิธีลักษณะงานวิชาการภาษาไทย: การวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์

Plagiarism Strategies in Thai Academic Texts: A Linguistic Analysis

ศุภวัฒน์ แต่รุ่งเรือง
วิโรจน์ อรุณมาวงศุล

บทคัดย่อ

การลักลอกงานวิชาการเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญในวงวิชาการ แนวทางหนึ่งในการป้องปัญหาดังกล่าว คือการพัฒนาระบบตรวจหาการลักลอกให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การทำความเข้าใจการลักลอกในฐานะปรากฏการณ์ทางภาษา ก็เป็นหนทางหนึ่งที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพของระบบได้ บทความชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะวิเคราะห์กลวิธีลักษณะงานวิชาการภาษาไทยใน 3 มิติ ได้แก่ ประเภทของกลวิธีลักษณะ ปริมาณการใช้กลวิธีลักษณะแต่ละประเภท และรูปแบบการใช้กลวิธีลักษณะ โดยใช้ทฤษฎี Rhetorical Structure Theory (RST) และแนวคิดเรื่องบทบาททางความหมายที่กริยา มีต่อโครงสร้างประ惰ียคเป็นกรอบในการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่ากลวิธีลักษณะในงานวิชาการภาษาไทยสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภทใหญ่ และสามารถแยกเป็นประเภทย่อยได้ทั้งหมด 15 ประเภท ส่วนปริมาณการใช้กลวิธีลักษณะนั้น พบรากวิธีที่ใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การลบ/การลด การแทรก และการตัดตอนเนื้อหา และในด้านรูปแบบการใช้กลวิธีลักษณะนั้น พบรากวิธีร่วมกันในจำนวนน้อยหรือเลือกใช้กลวิธีเดียวกันก็ได้ แต่มีแนวโน้มว่าผู้ลักลอกจะใช้กลวิธีลักษณะร่วมกันในจำนวนน้อยหรือเลือกใช้กลวิธีเดียวกันก็ได้ แต่มีแนวโน้มว่าผู้ลักลอกจะเลือกใช้กลวิธีที่ง่ายและซับซ้อนน้อยกว่า

คำสำคัญ: การลักลอก การลดความ หน่วยปริเจทพื้นฐาน

Abstract

Plagiarism is currently a major problem in the academic world. Many plagiarism detection systems have been developed to deal with this problem. In order to enhance the system, the understanding of plagiarism as a linguistic phenomenon is one of the key issues. As such, the purpose of this paper is to investigate the strategies used in plagiarising Thai academic texts in three aspects i.e. types, quantities and patterns. The analysis is based on the Rhetorical Structure Theory (RST) and semantic roles related to sentence structure concept. It is found that there are 2 main plagiarism strategies which can be divided into 15 types; the top-three types of plagiarism strategies are deletion, insertion and content reduction; and plagiarists may use a single or combined types of plagiarism strategies. However, there is a tendency that plagiarists prefer to use a single or less combined types of plagiarism as well as the less complicated strategies in plagiarism.

Keywords: plagiarism, paraphrase, elementary discourse unit

1. บทนำ

การลักลอกงานวิชาการ (plagiarism) ถือว่าเป็นปัญหาที่พึงตระหนักรเป็นอย่างยิ่ง เพราะการกระทำดังกล่าววนอกจากจะทำให้ความน่าเชื่อถือของสถาบันการศึกษาลดลงแล้ว ยังส่งผลให้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประชาคมวิชาการลดลงหรือหยุดลงได้อีกด้วย (บันทึกวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554, บทนำ) ยิ่งในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีสารสนเทศถูกพัฒนาให้ก้าวหน้าตัวอย่างแล้ว ปัญหาการลักลอกงานวิชาการก็ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นตามไปด้วย

ในการป้องปารามปัญหานี้ด้วยมีผู้พยายามพัฒนาระบบตรวจหาการลักลอก (plagiarism detection system) ขึ้นเป็นจำนวนมากโดยอาศัยความรู้ทางวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์และการประมวลผลภาษาธรรมชาติทำให้ประหยัดเวลาและทรัพยากรในการตรวจหาการลักลอกได้มาก อย่างไรก็ตาม การพัฒนาระบบที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องทำความเข้าใจกลไกของการลักลอกโดยอาศัยองค์ความรู้ทางภาษาศาสตร์เพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างคลังข้อมูลการลักลอก ตลอดจนใช้ฝึกฝนการเรียนรู้ของเครื่องอันเป็นส่วนหนึ่งของระบบให้สามารถตรวจหาการลักลอกได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

บทความชี้นี้จะได้แสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของการลักลอกงานวิชาการในภาษาไทย โดยมุ่งวิเคราะห์กลไกของการลักลอกใน 3 ลักษณะ ได้แก่ ประเภทของกลไกที่ปรากฏใช้ในการลักลอก ปริมาณการใช้กลไกแต่ละประเภท และรูปแบบการใช้กลไก

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อค้นพบข้างต้นนั้น ผู้วิจัยมิได้ให้ความสนใจเฉพาะระดับใดระดับหนึ่งของหน่วยทางภาษาเท่านั้น แต่จะมุ่งวิเคราะห์ตั้งแต่ระดับปริเจนทลไปจนถึงระดับคำศัพท์โดยในด้านปริเจนทวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้กรอบวิเคราะห์ตามทฤษฎี Rhetorical Structure Theory (RST) ซึ่งมุ่งให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ปริเจนท์สัมพันธ์ระหว่างหน่วยย่อยในปริเจนท์ ส่วนกลไกของการลักลอกในเชิงวากยสัมพันธ์และคำศัพท์นั้น ผู้วิจัยได้รับเอาแนวคิดเรื่องบทบาททางความหมายที่กริยา มีต่อโครงสร้างประโยคมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาของบทความนี้ออกเป็น 7 หัวข้อด้วยกัน นอกจบท้าหัวข้อแรกอันได้แก่บทนำนี้แล้ว ในหัวข้อที่ 2 จนถึงหัวข้อที่ 4 ผู้วิจัยได้รวบรวมกรอบคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอาไว้เพื่อเป็นการเชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการในอดีตกับงานวิจัยชิ้นนี้และเพื่อใช้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัยส่วนหัวข้อที่ 5 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวิธีการวิจัยโดยละเอียดจากนั้นจึงเป็นการนำเสนอผลการวิจัยพร้อมทั้งอภิปรายผลดังกล่าวในหัวข้อที่ 6 และในหัวข้อสุดท้าย ผู้วิจัยจะได้สรุปผลการวิจัยทั้งหมดและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

2. การลักลอก (plagiarism)

หากกล่าวถึงการลักลอกแล้วจะพบว่า “ได้มีผู้ให้นิยามคำดังกล่าวไว้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้สามารถแบ่งนิยามของคำดังกล่าวได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มแรกคือ กลุ่มที่นิยามการลักลอกว่า เป็นการโมยหรือจ่อกรรมผลงาน ความคิด ข้อเขียน หรือคำพูดของผู้อื่นมาใช้ในงานของตัวเอง นิยามการลักลอกกลุ่มนี้จะเห็นว่างานวิชาการ เป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งที่สามารถถูกขโมยได้ ดังที่ปรากฏในการให้นิยามของ Ross and Thomas (2003) และยัง ภู่วรรณ (2553 อ้างถึงใน กัญจนานา บุณยเกียรติ และประพีพิศ มงคลรัตน์, 2554, น. 7) รวมถึงในพจนานุกรมจำนวนหนึ่ง เช่น The Compact Edition of the Oxford English Dictionary (Henry, 1971) หรือศัพท์บัญญัติสาขาวรรณกรรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2545)

ส่วนกลุ่มที่สองนั้นได้ให้นิยามการลักลอกในเชิงการหลอกลวงและเสแสร้ง กล่าวคือมองว่า การลักลอกเป็นการนำความคิด ข้อเขียน หรือคำพูดของผู้อื่นมาใช้ในงานของตนโดยหลอกลวง เสแสร้ง หรือซักจูงให้ผู้อ่านเชื่อว่าเป็นประหนึ่งงานของผู้ลักลอกเอง ดังได้ปรากฏในการให้นิยามของ Ticknor and Fields (1989 อ้างถึงใน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554, น. 5) Summers (2003) และสุวิมล ว่องวนิช และวิไลวรรณ ศรีสังคม (2553 อ้างถึงใน กัญจนานา บุณยเกียรติ และประพีพิศ มงคลรัตน์, 2554, น. 7)

และนิยามกลุ่มสุดท้ายคือ กลุ่มที่เห็นว่าการลักลอกเป็นเรื่องของการ “ไม่ให้เกียรติเจ้าของ ผลงาน” ดังที่ Heffernan and Lincoln (1982) “ได้กล่าวไว้ว่า การนำเสนอถ้อยคำหรือความคิดของ ผู้อื่นรวมกับเป็นถ้อยคำของตนเองนั้นถือเป็นการกระทำที่ไม่มีเกียรติ และจุดเดิมตามในงานเขียนที่ ได้ใช้ข้อมูลของผู้อื่นโดยไม่มีการแสดงให้เห็นแหล่งที่มา นั้นถือว่าเข้าข่ายการลักลอกงาน แนวคิดใน นิยามนี้ยังสอดคล้องกับนิยามของ Spatt (1987) ที่กล่าวว่าการลักลอกคือการใช้ผลงานและความคิด ของผู้อื่นโดยไม่ได้แสดงการรับรู้ (unacknowledged use) รวมถึงนิยามของ Pecorari (2010) ที่เห็น ว่าการใช้ข้อเขียนหรือความคิดจากแหล่งอื่นโดยไม่แสดงแหล่งที่มาให้เหมาะสมสมกับถือเป็นการลักลอก

เมื่อพิจารณาดูนิยามของการลักลอกหั้ง 3 กลุ่มแล้วจะเห็นได้ว่าการลักลอกเป็นพฤติกรรมที่ เกี่ยวข้องกับเจตนาและการให้เกียรติเจ้าของผลงานอย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าในงานวิจัยชิ้นนี้ควร หลีกเลี่ยงการยึดเจตนาของการลักลอกเป็นส่วนหนึ่งของคำจำกัดความการลักลอก เนื่องจากเจตนา การลักลอกนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถตรวจสอบได้โดยง่าย ในทางตรงกันข้าม ผู้วิจัยเห็นว่าควรให้คำ จำกัดความของ การลักลอกในเชิงลักษณะของข้อความมากกว่า ด้วยลักษณะทางข้อความนั้น สามารถพิจารณาได้ด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์และการประมวลผลภาษาธรรมชาติ

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา ในที่นี้ผู้วิจัยจึงสรุปนิยามของการลักลอกขึ้นใหม่ว่า การลักลอก คือ การนำผลงาน ข้อเขียน คำพูด ความคิด หรือการแสดงเนื้อหาออกมาในรูปแบบอื่นๆ “ไม่ว่าจะเป็น รูปภาพ แผนภูมิ ตาราง สมการ หรือสิ่งอื่นใด ทั้งที่เป็นของผู้อื่นหรือเป็นผลผลิตเก่าของตนเองมา

นำเสนอในลักษณะเสมือนว่าเป็นผลผลิตใหม่ของตน โดยมิได้แสดงการรับรู้ความเป็นเจ้าของผลงาน และระบุถึงแหล่งที่มาของผลงานหรือความคิดนั้นๆ ให้ชัดเจนด้วยวิธีการอ้างอิงที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

3. การถอดความกับการลักลอก

การถอดความ (paraphrase) คือ ทางเลือกให้รูปภาษาใด ๆ ใช้ถ่ายทอดข้อมูล (information) ที่เหมือนกัน (Androutsopoulos & Malakasiotis, 2010, p. 135) ทั้งนี้ หากกล่าวถึงการเรียนเรียงและนำเสนอความคิดในงานวิชาการแล้ว การถอดความถือเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทสำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการดังกล่าว กล่าวคือ การถอดความจะช่วยให้ผู้ผลิตงานวิชาการเข้าใจเอกสารอันเป็นแหล่งที่มาได้อย่างแจ่มแจ้ง และยังช่วยให้ผู้ผลิตงานวิชาการนำพาสาระสำคัญที่ปรากฏในเอกสารแหล่งที่มานั้นๆ ไปสู่ผู้อ่านได้ (Behrens & Rosen, 2008, p. 36) จึงอาจกล่าวได้ว่าการถอดความ เป็นหักษ์สำคัญประการหนึ่งที่ผู้ผลิตงานวิชาการพึงมี

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในแง่การลักลอกแล้ว การถอดความก็ถือเป็นกลวิธีที่สำคัญกลวิธีหนึ่งที่ใช้ในการลักลอกด้วย (Alzahrani, Salim, & Abraham, 2012, pp. 134-137; Barrón-Cedeño, Vila, Martí, & Rosso, 2013) ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงไม่อยาจเลี่ยงที่จะกล่าวถึงการถอดความ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างการถอดความกับการลักลอกในที่นี้ได้

การถอดความถือเป็นปรากฏการณ์ที่ได้รับความสนใจจากนักภาษาศาสตร์มานานแล้ว โดยพยายามอธิบายธรรมชาติของกระบวนการถอดความดังที่ปรากฏในงานของ Nolan (1970) เป็นต้น กระทั้งถึงปัจจุบัน ประเด็นการวิจัยที่เกี่ยวเนื่องกับการถอดความไม่ได้จำกัดอยู่ในแวดวงภาษาศาสตร์เท่านั้น แต่ยังขยายไปถึงสาขาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์และการประมวลผล ภาษาธรรมชาติตัวอย่าง โดยปัจจุบันความสนใจเกี่ยวกับการถอดความจะมุ่งไปที่การสรุปลักษณะร่วม และการจัดประเภทรูปแบบของการถอดความเพื่อประยุกต์ใช้ในงานคอมพิวเตอร์เป็นหลัก

วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของ Fujita (2005) เป็นตัวอย่างหนึ่งของความพยายามจัดแบ่งหมวดหมู่ของการถอดความทางคำศัพท์และโครงสร้างในภาษาญี่ปุ่นเพื่อนำไปใช้ในการสร้างการถอดความอัตโนมัติ จากการศึกษา Fujita ได้พบว่า ในด้านคำศัพท์ ภาษาญี่ปุ่นมีการคงความหมายในกระบวนการถอดความไว้โดยใช้รูปไฟฟ้า ส่วนในด้านโครงสร้างประโยคนั้น เนื่องจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาที่มีระบบการจึงเอื้อให้ Fujita วิเคราะห์ได้โดยง่าย ด้วยการพิจารณาตัวบ่งชี้การที่เปลี่ยนไปตามกลไกที่ใช้ในการถอดความทำให้ Fujita สามารถจัดประเภทการถอดความในภาษาญี่ปุ่นได้เป็น 6 ประเภทใหญ่ ซึ่งนอกจากการใช้คำไฟฟ้าแทนที่แล้ว ในด้านโครงสร้าง การถอดความในภาษาญี่ปุ่นก็อาศัยตัวบ่งชี้การกรองหรือรูปแสดงการกรองเป็นเครื่องมือสำคัญ

เมื่อพิจารณางานของ Fujita (2005) แล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดประเภทการถอดความที่ปรากฏในงานดังกล่าวมีความน่าสนใจตรงที่เลือกวิเคราะห์และจัดประเภทการถอดความโดยอาศัยวิธีพิจารณาตัวบ่งชี้การก ซึ่งช่วยทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำในประโยคที่เปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาจากการบูรณาการถอดความได้โดยง่ายอย่างไรก็ตาม หากจะนำกรอบการวิเคราะห์ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับภาษาไทยก็คงเป็นไปโดยไม่สะดวกนักเนื่องด้วยภาษาไทยไม่มีระบบบ่งชี้การกดังเช่นที่ภาษาญี่ปุ่นมี

อย่างไรก็ดี ยังมีงานวิจัยอื่น ๆ อีกที่มุ่งจัดประเภทการถอดความอีก ได้แก่ งานของ Vila, Martí, and Rodríguez (2011) ที่เสนอแบบลักษณ์การถอดความ (paraphrase typology) โดยใช้การวิเคราะห์ทางภาษาร่วมกับแนวทางคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ในงานคอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในงานชิ้นนี้ Vila et al. ได้เสนอว่า ในการถอดความนั้นมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันระหว่างเนื้อหาประพจน์ (propositional content) กับการเลือกใช้ถ้อยคำ โดยอาศัยแนวคิดดังกล่าวใน Vila et al. ได้จัดแบบลักษณ์ของการถอดความออกเป็น 5 ประเภทตามลำดับชั้นของหน่วยทางภาษา โดยแต่ละประเภทมีกลไกการถอดความที่แตกต่างกันไป

นอกจากงานของ Vila et al. (2011) แล้ว ยังมีงานอีกชิ้นที่นำเสนอการจัดประเภทการถอดความ ได้แก่ งานของ Bhagat and Hovy (2013) จุดเด่นของงานชิ้นนี้คือ นอกจากจะระบุวิจัยจะเสนอประเภทของการถอดความ 25 ประเภทแล้ว ยังตรวจสอบขอบเขตและความถูกต้องของประเภทการถอดความที่เสนอมาโดยการวิเคราะห์คลังข้อมูลการถอดความด้วย

เมื่อพิจารณางานของ Vila et al. (2011) และ Bhagat and Hovy (2013) เปรียบเทียบกัน แล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าประเภทถ้อยของการถอดความที่งานทั้งสองชิ้นนำเสนอันคล้ายคลึงกัน เพียงแต่ งานของ Vila et al. (2011) มีการจัดกลุ่มประเภทของการถอดความโดยอิงกับระดับของหน่วยทางภาษา ทำให้อีกต่อการทำเข้าใจมากกว่า อย่างไรก็ตาม งานทั้ง 2 ชิ้นนี้ก็ไม่ได้ระบุกรอบทฤษฎีไวยากรณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์อย่างชัดเจน อีกทั้งยังมุ่งวิเคราะห์ภาษาอังกฤษเพียงภาษาเดียว จึงเป็นข้อผ่านเกตุว่าหากนำกรอบการวิเคราะห์ที่มีประยุกต์ใช้กับภาษาไทยอาจจะพบข้อจำกัดบางประการอันเนื่องมาจากการลักษณะภาษาที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ดี ยังมีงานที่มุ่งวิเคราะห์ประเภทของการถอดความในภาษาไทยปรากฏอยู่ชิ้นหนึ่ง คืองานของ Phucharasupa and Netisopakul (2012) ในงานชิ้นนี้ คณะผู้วิจัยได้ยึดบทบาททางความหมายและชนิดของคำกริยาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ กล่าวคือจะพิจารณาบทบาททางความหมายของอาร์กิวเมนต์ที่เกิดร่วมกับกริยาในรูปประโยคที่เปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาการถอดความ ด้วยวิธีนี้ คณะผู้วิจัยสามารถจัดประเภทของการถอดความในภาษาไทยได้อย่างละเอียดโดยแบ่งออกถึง 14 ประเภท ตั้งแต่ระดับคำศัพท์พื้นฐานที่สามารถแทนที่ได้ด้วยคำไวยพจน์ การแสดงเจตนาในระดับประโยค ไปจนกระทั่งถึงระดับพหุอนุพากย์ (multi-clause level)

กรอบการวิเคราะห์ที่ปรากฏในงานของ Phucharasupa and Netisopakul (2012) นี้ถือเป็นวิธีการวิเคราะห์ที่นำเสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการวิเคราะห์การถอดความในภาษาไทยที่การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างนามและกริยาไม่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอังกฤษในงานที่ได้กล่าวตอนต้น

เมื่อกล่าวถึงงานวิจัยที่ให้ความสนใจกับการถอดความแล้ว งานวิจัยอีกแห่งหนึ่งที่ต้องกล่าวถึงในที่นี้คืองานที่มุ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการถอดความกับการลักษณะโดยตรง งานขึ้นดังกล่าวได้แก่งานของ Barrón-Cedeño et al. (2013) ซึ่งเสนอว่าการถอดความเป็นกลไกทางภาษาที่อยู่เบื้องหลังการลักษณะ ทั้งยังเป็นกระบวนการที่การลักษณะใช้เป็นหลักการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางภาษาในการถอดความซึ่งช่วยแก้ไขปัญหาการตรวจสอบการลักษณะได้ ทั้งนี้ Barrón-Cedeño et al. ได้แบ่งขั้นการวิเคราะห์เป็น 2 ขั้นตอน ขั้นแรกคือเสนอแบบลักษณะการลักษณะโดยได้ประยุกต์ใช้แบบลักษณะการลักษณะที่ Vila et al. (2011) เสนอไว้แต่จัดแบ่งการลักษณะใหม่เป็น 3 ประเภท ขั้นต่อมาจึงสร้างคลังข้อมูลการลักษณะขึ้น และใช้กลไกทางภาษาที่ปรากฏในแบบลักษณะการลักษณะในการกำกับข้อมูล จากการวิเคราะห์คลังข้อมูลการลักษณะทำให้คณะผู้วิจัยได้ข้อค้นพบ 3 ประการ ประการแรก ความยากง่ายในการตรวจสอบการลักษณะขึ้นอยู่ความซับซ้อนของกลไกที่ใช้ในการถอดความ ประการต่อมา การแทนที่ด้วยคำศัพท์เป็นกลไกการถอดความที่พบมากที่สุดในการลักษณะ และประการสุดท้าย กลไกการถอดความมีแนวโน้มที่จะทำให้ข้อความที่ถูกลักษณะมีขนาดสั้นลงจากข้อความต้นฉบับ

งานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดในหัวข้อนี้ได้แสดงให้เห็นว่าการถอดความเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับหน่วยทางภาษาหลายระดับตั้งแต่ระดับคำจนถึงระดับปริเจนท์ อีกทั้งการถอดความยังเป็นกลวิธีสำคัญที่ถูกใช้ในการลักษณะ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยควรขอชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาด เช่น ที่นำเสนอในงานที่เกิดขึ้นในระดับประโยค เท่านั้น ทั้งนี้ ในการสถานการณ์การลักษณะจริงแล้ว ผู้ลักษณะมิได้ลักษณะโดยถอดความประโยคต่อประโยค หากแต่เป็นการจัดการกับข้อความในระดับย่อหน้าหรือปริเจนท์ ประเด็นนี้เองที่จะให้ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีลักษณะในระดับปริเจนท์โดยใช้ทฤษฎี Rhetorical Structure Theory ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในหัวข้อถัดไป

นอกจากจะวิเคราะห์การลักษณะในระดับปริเจนท์แล้ว ผู้วิจัยก็มิได้ละเลยที่จะให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์และคำศัพท์ จากงานของ Vila et al. (2011) ก็ตี งานของ Bhagat and Hovy (2013) หรืองานของ Barrón-Cedeño et al. (2013) ก็ตี งานทุกชิ้นล้วนกล่าวถึงกลวิธีถอดความได้อย่างน่าสนใจ ผู้วิจัยสามารถยึดเป็นแนวทางในการวิเคราะห์การลักษณะได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานของ Phucharasupa and Netisopakul (2012) ที่ใช้บทบาททางความหมายเป็นกรอบการวิเคราะห์นั้นถือเป็นแนวทางที่เอื้อต่อการวิเคราะห์การลักษณะในภาษาไทย ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึง

เลือกใช้แนวคิดเรื่องบทบาททางความหมายที่อ้างกิมเมนต์มีต่อภาคแสดงเป็นกรอบในการวิเคราะห์ทางภาษาสัมพันธ์และคำศัพท์

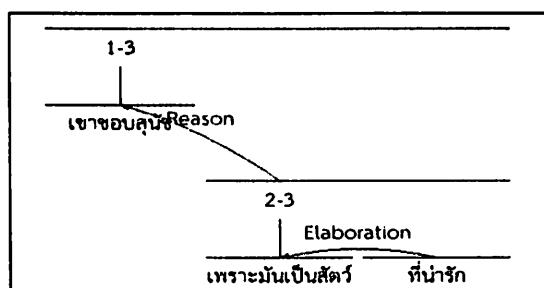
ด้วยการวิเคราะห์ทั้งในระดับปริเจทควบคู่กับระดับภาษาสัมพันธ์และคำศัพท์นี้จึงทำให้งานวิจัยขึ้นนี้ได้ข้อค้นพบที่แตกต่างไปจากการที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงประเด็นนี้โดยละเอียดในหัวข้อที่ 5

4. Rhetorical Structure Theory (RST)

Rhetorical Structure Theory (RST) เป็นทฤษฎีว่าด้วยการจัดองค์ประกอบของข้อความ ที่พัฒนาขึ้นโดย Mann and Thompson (1988) เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของโครงการสร้างข้อความอิงคอมพิวเตอร์ (computer-based text generation) แนวคิดหลักของทฤษฎีนี้คือการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยย่อยในปริเจทโดยยึดเจตนาของผู้ส่งสารและสาระของตัวสาร และแสดงออกมาโดยใช้แผนผังดังนี้

แนวคิดเชิงทฤษฎีของ RST ได้รับการพัฒนาให้สามารถนำไปใช้จริงได้มากยิ่งขึ้นเมื่อ Carlson, Marcu, and Okurowski (2001) ได้เสนอว่า ในโครงการสร้างปริเจทมีหน่วยที่เล็กที่สุดซึ่งสามารถสืบเชิงเนื้อหาและความหมายได้สมบูรณ์ เรียกว่าหน่วยปริเจทพื้นฐาน (elementary discourse units: EDUs) ทั้งนี้ สามารถกำหนดสถานะความสำคัญ (nuclearity status) ของหน่วยปริเจทพื้นฐานแต่ละหน่วยรวมถึงกำหนดชนิดของภาษาสัมพันธ์ (rhetorical relation) ระหว่างหน่วยตั้งกล่าวได้ด้วย

สถานะความสำคัญของหน่วยปริเจทพื้นฐานสามารถแบ่งออกได้ 2 สถานะ ได้แก่ สถานะแกนกลาง (nucleus) และสถานะบริวาร (satellite) หน่วยปริเจทพื้นฐานที่มีสถานะแกนกลางคืออนุพากย์ที่เป็นใจความหลักของถ้อยคำ เป็นส่วนที่จำเป็นและไม่สามารถละทิ้งได้ ส่วนหน่วยปริเจทพื้นฐานที่มีสถานะบริวารคืออนุพากย์ที่ทำหน้าที่ขยายความให้อนุพากย์สถานะแกนกลาง เป็นส่วนที่สามารถละทิ้งได้โดยไม่กระทบใจความหลัก หน่วยปริเจทพื้นฐานแต่ละหน่วยไม่ว่าจะมีสถานะใดก็ตาม เมื่อประกอบเข้าด้วยกันในโครงการจะแสดงความสัมพันธ์หรือมีภาษาสัมพันธ์อย่างใดอย่างหนึ่งต่อกันเสมอ (นลินี อินตัชรา, 2556, น. 10-11)

ภาพที่ 1 ตัวอย่างแผนผังด้านใน RST

ภาพที่ 1 ข้างต้นเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยอยู่ในปัจจุบันผ่านแผ่นผังต้นไม้ RST จะเห็นได้ว่าข้อความ “เข้าขอบสุนัข เพราะมันเป็นสัตว์ที่น่ารัก” สามารถตัดแยกหน่วยปัจจุบันพื้นฐานได้เป็น 3 หน่วยสังเกตเห็นได้จากเส้นตรงแนวอนที่มีข้อความกำกับอยู่ หน่วยปัจจุบันพื้นฐานที่มีสถานะแกนกลางจะมีเส้นตรงตั้งจากกับเส้นตรงแนวอนที่มีข้อความของหน่วยปัจจุบันพื้นฐานนั้น ส่วนหน่วยปัจจุบันพื้นฐานที่มีสถานะบริวารจะมีเส้นโถงที่ปลายด้านหนึ่งเป็นรูปลูกศร กำกับอยู่ โดยหัวลูกศรนี้จะชี้ไปยังเส้นแนวตั้งของหน่วยปัจจุบันพื้นฐานที่มีสถานะแกนกลางเพื่อแสดงสถานะความเป็นบริวารของหน่วยปัจจุบันนั้น และมีชนิดของวิชาที่สัมพันธ์กำกับอยู่เหนือเส้นโถงดังกล่าว จากแผนผังในภาพที่ 1 จึงแปลความได้ว่าหน่วยปัจจุบันพื้นฐาน [ที่น่ารัก] เป็นหน่วยปัจจุบันพื้นฐานที่มีสถานะบริวาร ทำหน้าที่เป็นรายละเอียดของหน่วยปัจจุบันพื้นฐาน [เพราะมันเป็นสัตว์] ซึ่งมีสถานะแกนกลาง และหน่วยปัจจุบันพื้นฐานทั้งสองนี้ก็มีสถานะเป็นบริวาร ทำหน้าที่เป็นเหตุผลของหน่วยปัจจุบันพื้นฐาน [เข้าขอบสุนัข] อันมีสถานะแกนกลางและเป็นใจความหลักที่สำคัญที่สุดของข้อความนี้

ตลอดระยะเวลาหนึบตั้งแต่มีการเสนอทฤษฎี RST ขึ้นมาจนกระทั่งปัจจุบัน ทฤษฎีดังกล่าวได้ถูกนำไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบการวิเคราะห์ข้อมูลทางภาษาเรื่อยมา ไม่เฉพาะสาขาภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงสาขาวิชาปริเจตวิเคราะห์ ภาษาศาสตร์เชิงทฤษฎี และภาษาศาสตร์จิตวิทยาด้วย (Taboada and Mann, 2006) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยนั้นก็มีงานวิจัยจำนวนไม่น้อยที่นำแนวคิดจาก RST ไปใช้ อันเป็นเครื่องยืนยันได้เป็นอย่างดีถึงความนิยมและความน่าเชื่อถือของ RST ในการประยุกต์ใช้กับภาษาไทย

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ ดังได้กล่าวไปในหัวข้อที่แล้วว่างานที่ศึกษาเกี่ยวกับการลักษณะหรือการถอดความที่ผ่านมานั้นไม่ได้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ในระดับปริเจทเท่าที่ควร เป็นผลให้มุ่งเน้นไปที่การลักษณะของคุณภาพที่ต้องการ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้ RST ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ใช้พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยด่าง ๆ ในปริเจทในการวิเคราะห์ ทั้งนี้ เหตุผลสนับสนุนที่ทำให้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีดังกล่าวนั้นยังมีอยู่อีก 2 ประการ ดังนี้

ประการแรก หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์การลักษณะหรือการถอดความนั้นควรเป็นหน่วยที่มีเนื้อหาประพจน์ (propositional content) สมบูรณ์เพื่อใช้แทนข้อมูลที่เป็นความคิดสำคัญ (idea) เพียงความคิดเดียวทั้งนี้เป็นที่เข้าใจกันว่าหน่วยดังกล่าวได้แก่ประโยค อย่างไรก็ตาม ประโยคในภาษาไทยนั้นไม่อาจระบุขอบเขตได้โดยชัดเจน หากนำประโยคมาใช้เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ก็ย่อมก่อให้เกิดความยุ่งยากในการให้นิยามและระบุขอบเขตของประโยคซึ่งอาจมีได้หลากหลายตามแนวทางทฤษฎีไวยากรณ์สำนักต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้หน่วยปริเจพพื้นฐานเป็นหน่วยในการวิเคราะห์เนื่องจากเป็นหน่วยสร้างที่เล็กที่สุดที่มีข้อมูลเชิงเนื้อหาและความหมายสมบูรณ์ตามแนวคิดของ RST

เหตุผลอีกประการหนึ่งนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุผลประการแรก ทั้งนี้ หากพิจารณาใน
แง่วาทย์สัมพันธ์แล้ว หน่วยบริจेथพีนฐานจะได้แก่อนุพากย์และวิธีที่ขึ้นต้นด้วยคำเชื่อมเด่น อัน
เป็นหน่วยที่สามารถระบุขอบเขตได้แน่นอน ลักษณะที่ชัดเจนของหน่วยบริจेथพีนฐานนี้เอื้อให้
สามารถนำหน่วยดังกล่าวไปใช้ได้จริงในขั้นประมวลผลข้อความ หรือหากจะมีผู้นำข้อค้นพบจาก
งานวิจัยชิ้นนี้ไปพัฒนาต่อในเชิงคอมพิวเตอร์ก็ย่อมทำได้โดยสะดวกด้วยมีความเข้าใจเกี่ยวกับหน่วย
ที่ใช้ในการประมวลผลตรงกัน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า RST มีลักษณะที่เอื้อต่องานวิจัยชิ้นนี้ทั้งในเชิงแนวคิดทฤษฎีและ
การนำไปประยุกต์ใช้จริงทั้งนี้ ผู้เขียนจะกล่าวถึงการนำทฤษฎีดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบวิเคราะห์
การลักษณ์ในหัวข้อถัดไป

5. วิธีการวิจัย

ในการวิเคราะห์กล่าววิธีลักษณ์ในงานวิชาการภาษาไทยนั้นมีขั้นตอนที่เกี่ยวข้องหลายขั้นตอน
ที่จำเป็นต้องทำความเข้าใจไม่ว่าจะเป็นการสร้างแบบสอบถาม การเก็บรวมรวมข้อมูลจากกลุ่ม^๑
ตัวอย่าง ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต่อๆ กัน แต่ทุกขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการ
วิจัยดังกล่าวซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การเก็บรวมข้อมูล

ในการเก็บรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์นั้น ย่อมเป็นไปได้ยากยิ่งที่ผู้วิจัยจะหาข้อความ
ที่ผ่านการลักษณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงได้ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้เอง ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องจำลอง
การลักษณ์ โดยเก็บข้อมูลการลักษณ์จากแบบสอบถาม ๒ ชุด แต่ละชุดจะประกอบด้วยย่อหน้า
จำนวน ๕ ย่อหน้า และมีคำสั่งให้ผู้ตอบแบบสอบถามสมบบทบทสมมติเป็นผู้ลักษณ์ดังนี้

“ในส่วนต่อไปนี้ ผู้วิจัยได้เตรียมข้อความต้นฉบับไว้จำนวน ๕ ข้อความ
สมมติให้ท่านเป็นนิสิตที่กำลังทำรายงานส่งอาจารย์ ให้ท่านนำข้อความ
ต้นฉบับมาเขียนใหม่ให้สอดความหมายได้ใกล้เคียงกับข้อความต้นฉบับ
มากที่สุด ทั้งนี้ ท่านต้องระมัดระวังมิให้อาจารย์สงสัยหรือตรวจสอบได้ว่า
ท่านลอกข้อความต้นฉบับมา”

ในส่วนที่มาของย่อหน้าต้นฉบับที่ปรากฏในแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้คัดมาจากการย่อหน้าใน
วิทยานิพนธ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๐ เเล่มเพื่อให้เป็นตัวแทนของงานเขียนทางวิชาการใน
ภาษาไทย โดยแบ่งเป็นข้อความจากวิทยานิพนธ์สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ๕ ย่อหน้าและข้อความจาก
วิทยานิพนธ์สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ๕ ย่อหน้าทั้งนี้ ในส่วนเนื้อหาของย่อหน้าต้นฉบับ^๒
ผู้วิจัยได้เลือกคัดเฉพาะย่อหน้าที่มีเนื้อหาเป็นกลางซึ่งไม่จำเป็นต้องอาศัยความรู้เฉพาะทางใน
ศาสตร์นั้น ๆ ในการอ่านทำความเข้าใจ ทั้งนี้ก็เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาความสำเร็จอันอาจเกิดขึ้นจาก

ความรู้เฉพาะศาสตร์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนมีอยู่ก่อนจากนั้นผู้วิจัยจึงนำย่อหน้าทั้ง 2 สำหรับมาคาดคะเนเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถาม 2 ชุด โดยเรียงลำดับย่อหน้าตามขนาดยาวและสั้น สลับกันเพื่อเป็นการช่วยลดความเห็นอย่างล้าซึ่งอาจเกิดจากการลักษณะของหน้าที่มีขนาดยาวติดต่อกัน ให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากผู้ได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 50 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจะได้รับแบบสอบถามคนละ 1 ชุด หรือกล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถาม 1 คนจะต้องลักษณะของหน้าทางวิชาการ 5 ย่อหน้า ด้วยวิธีนี้ทำให้ผู้วิจัยได้ย่อหน้าที่ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนขึ้นทั้งสิ้น 250 ย่อหน้า ซึ่งจะถูกนำไปวิเคราะห์ขั้นตอนต่อไป

5.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ย่อหน้าที่ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนแรกที่ผู้วิจัยต้องทำคือ การคัดแยกย่อหน้าที่ไม่ถือว่าเป็นการลักษณะของหน้าทางวิชาการ ทั้งนี้ การคัดแยกจะพิจารณาจากเนื้อหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนมา กล่าวคือ หากย่อหน้าที่เขียนมาไม่สื่อความได้ไกล้เดียงกับเนื้อหาที่ย่อหน้าต้นฉบับมีอยู่เดิมเลยก็จะไม่ถือว่าเป็นการลักษณะของหน้าทางวิชาการไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ก) _{src} การเรียนกว่าวิชาแม้จะก่อให้เกิดประโยชน์ แต่การเรียนกว่าวิชา ก็ได้

ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านลบพอสมควร โดยเฉพาะการสร้างภาระค่าใช้จ่ายแก่ผู้ปกครองแล้ว การกว่าวิชาบังก่อให้เกิดผลกระทบต่อนักเรียน เนื่องจากนักเรียนต้องใช้เวลาว่างไปกับการเรียนกว่าวิชา ก่อให้เกิดความห่างเหินระหว่างเด็กกับผู้ปกครองมีผลต่อความอบอุ่นในครอบครัว

(ข) _{plg} ถึงทำให้มีความอบอุ่นแก่ครอบครัว แต่ทำให้เด็กมีความรู้วิชาติดตัว ถึงจะสร้างภาระค่าใช้จ่ายแก่ผู้ปกครองมากขึ้น แต่ผู้ปกครองก็ยอมให้ลูกได้มีการเรียนการสอนที่ดี

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่านโยหาในย่อหน้าที่ผู้ตอบแบบสอบถามเขียน (ข) ไม่สามารถสื่อความให้เกิดเดียงกับเนื้อหาที่ย่อหน้าต้นฉบับ (ก) ได้ จึงไม่ถือว่าเป็นย่อหน้าที่ผ่านการลักษณะของหน้าทางวิชาการ หรือมีการลักษณะของหน้าทางวิชาการ แต่จะถูกตัดออกไม่นำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป ในทางตรงกันข้าม ย่อหน้าที่ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนขึ้นและสามารถสื่อความได้ไกล้เดียงกับเนื้อหาที่ย่อหน้าต้นฉบับ จะถือว่าเป็นย่อหน้าที่ผ่านการลักษณะของหน้าทางวิชาการ หรือมีการลักษณะของหน้าทางวิชาการ เนื่องจากนักเรียนที่ต้องการจะรับใช้ในทางวิชาการ จึงสามารถนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

ดังได้กล่าวไปแล้วในหัวข้อที่ 4 ว่า หน่วยปริเจทพื้นฐานเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในโครงสร้างปริเจทที่สามารถสื่อข้อมูลเชิงเนื้อหาและความหมายได้สมบูรณ์ จึงเหมาะสมสำหรับใช้ในวิเคราะห์กลวิธี ลักษณะที่เกิดขึ้นระหว่างข้อความต้นฉบับกับข้อความที่ผ่านการลักษณะของหน้าทางวิชาการ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจึงจะนำย่อ

หน้าต้นฉบับและย่อหน้าที่ผ่านการลักษณะตัดแยกของหน่วยปริเจพพื้นฐานตามหลักการที่ Intasaw and Aroonmanakun (2013) ได้เสนอไว้โดยเฉพาะในส่วนย่อหน้าต้นฉบับ ผู้วิจัยจะได้ระบุสถานะความสำคัญและชนิดของภาษาสมพันธ์ที่หน่วยปริเจพพื้นฐานแต่ละหน่วยในย่อหน้าต้นฉบับมีต่อกันไว้ด้วย โดยยึดหลักที่ Carlson and Marcu (2001) เสนอไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์กลไกลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในระดับปริเจพ

หลังจากที่ได้ตัดแยกของหน่วยปริเจพพื้นฐานแล้ว ในขั้นต่อมา ผู้วิจัยจะดำเนินการหาคู่ลักษณะ (plagiarism pair) อันเป็นหน่วยหลักที่จะใช้ในการวิเคราะห์กลไกลักษณะตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้ คู่ลักษณะดังกล่าวนี้เกิดจากการจับคู่กันระหว่างหน่วยปริเจพพื้นฐานเดิมก่อนเกิดการลักษณะในย่อหน้าต้นฉบับกับหน่วยปริเจพพื้นฐานที่มีเนื้อหาเดียวกันแต่ผ่านการลักษณะจากผู้ลักษณะ

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการหาคู่ลักษณะนี้จำเป็นต้องมีหลักที่ใช้พิสูจน์เพื่อยืนยันว่าหน่วยปริเจพพื้นฐานที่นำมาจับคู่กันเป็นคู่ลักษณะนี้เป็นต้นฉบับและรูปที่เกิดจากลักษณะของกันและกันจริง ในขั้นตอนนี้เองที่ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องบทบาททางความหมายที่อาร์กิวเมนต์มีต่อภาคแสดงมาประยุกต์ใช้

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กล่าวในหัวข้อที่ 4 แล้วว่า หากพิจารณาในแง่วากยสัมพันธ์แล้ว หน่วยปริเจพพื้นฐานก็คืออนุพากย์หรือวิถีที่ขึ้นต้นด้วยคำเชื่อมเด่น คุณสมบัติการเป็นอนุพากย์ของหน่วยปริเจพพื้นฐานนี้เองที่ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถนำบทบาททางความหมายที่คำกริยามีต่ออาร์กิวเมนต์ต่าง ๆ ภายในอนุพากย์มาเปรียบเทียบกันได้ เพื่อพิสูจน์และช่วยยืนยันว่าคู่ลักษณะของหน่วยปริเจพพื้นฐานนั้นเป็นต้นฉบับและรูปที่เกิดจากลักษณะของกันและกันหรือไม่ โดยในที่นี้ ผู้วิจัยได้เลือกเอาชุดบทบาททางความหมายที่พรพิลาส เรืองโฉติวิทย์ (2545) ได้เสนอไว้มาประยุกต์ใช้ ดังจะแสดงให้เห็นในตัวอย่างต่อไปนี้

(ก) _{src} เด็ก มักกลัว ~ เข้ม

E A

(ข) _{plg} เด็ก อาจจะกลัว เข้ม

E A

จากตัวอย่างคู่ของหน่วยปริเจพพื้นฐาน (ก) และ (ข) ข้างต้น จะเห็นได้ว่าหน่วยปริเจพพื้นฐาน (ข) ซึ่งถูกลักษณะมาจากหน่วยปริเจพพื้นฐาน (ก) มีบทบาททางความหมายตรงกันทุกประการ กล่าวคือ “เด็ก” มีบทบาททางความหมายเป็นผู้ประสบ (E) และ “เข้ม” มีบทบาททางความหมายเป็นผู้ทำ (A) ซึ่งบทบาททางความหมายทั้งสองสัมพันธ์กับคำกริยา “กลัว” นอกจากนี้แล้ว เมื่อพิจารณาความหมายโดยรวมของหน่วยปริเจพพื้นฐานทั้งสองก็ยังสื่อความหมาย

สอดคล้องไปในทำนองเดียวกัน จึงสรุปได้ว่าคู่เทียบที่น่วยปริเจทพื้นฐาน (ก) และ (ข) เป็นคู่ลักษณของกันและกัน ซึ่งจะถูกนำไปไว้เคราะห์กลวิธีที่ใช้ในการลักษณ์ในขั้นต่อไป

การประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่องบทบาททางความหมายที่กล่าวไปข้างต้น ไม่เพียงแต่จะมีประโยชน์ในการใช้พิสูจน์คู่ลักษณ์เท่านั้น แต่ยังเอื้อประโยชน์ในขั้นตอนการวิเคราะห์กลวิธีลักษณ์ ลักษณ์ แต่บทบาททางความหมายของอาร์กิวเมนต์ที่ปรากฏในหน่วยปริเจทพื้นฐานจะเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการลักษณ์ แต่บทบาททางความหมายของอาร์กิวเมนต์ที่ปรากฏในหน่วยปริเจทพื้นฐานจะยังคงอยู่ เช่นเดิม ลักษณะดังกล่าวนี้ช่วยให้ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีลักษณ์ที่มุ่งเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางภาษาโดยสัมพันธ์ได้ชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ก) _{src}	เด็ก	มักกลัว	เข้ม
	E		A
(ข) _{tgt}	เข้ม	มักทำให้	เด็ก กลัว
	A		E

จากตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่าแม้จะมีการสลับตำแหน่งกันระหว่างประธานกับกรรมในหน่วยปริเจทพื้นฐาน (ก) จนอยู่ในรูปหน่วยปริเจทพื้นฐาน (ข) แต่บทบาททางความหมายที่ภาคแสดงและอาร์กิวเมนต์มีต่อกันก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลง จึงกล่าวได้ว่าการกำกับบทบาททางความหมายให้กับอาร์กิวเมนต์ในคู่ลักษณ์ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าคู่ลักษณ์ในขั้นใช้การสลับว่าจากเป็นกลวิธีในการลักษณ์

นอกจากด้านภาษาโดยสัมพันธ์แล้ว การกำกับบทบาททางความหมายในคู่ลักษณ์ช่วยให้ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีลักษณ์ทางที่มุ่งเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ในข้อความต้นฉบับด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ก) _{src}	มนุษย์	อาศัยอยู่	ในบ้าน
	O		L
(ข) _{tgt}	มนุษย์	อาศัยอยู่	ในที่พัก
	O		L

จากตัวอย่างคู่ลักษณ์ในขั้นต้น จะเห็นว่าผู้ลักษณ์ตั้งใจแทนที่คำว่า “บ้าน” ในหน่วยปริเจทพื้นฐานต้นฉบับ (ก) ด้วยคำว่า “ที่พัก” ตามที่ปรากฏในหน่วยปริเจทพื้นฐาน (ข) ทั้งนี้ หากพิจารณาบทบาททางความหมายร่วมด้วยแล้ว จะพบว่าทั้ง “บ้าน” และ “ที่พัก” ต่างก็มีบทบาททางความหมายเป็นบริเวณ (L) ด้วยกันทั้งคู่ซึ่งบทบาททางความหมายดังกล่าวก็สอดคล้องกับกริยา “อาศัยอยู่” และคำนาม “มนุษย์” ที่มีบทบาททางความหมายเป็นผู้มีสภาพ (O) จึงสรุปได้ว่าในคู่ลักษณ์นี้ ผู้ลักษณ์ใช้กลวิธีแทนที่คำศัพท์ในขัวเดียวกัน

หลังจากได้วิเคราะห์กลวิธีลักษณะตามกระบวนการที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในขั้นต่อมา ผู้วิจัยจะนับปริมาณการใช้กลวิธีลักษณะแต่ละวิธีที่ถูกใช้โดยผู้ลักษณะ เพื่อวิเคราะห์ว่าพฤติกรรมการลักษณะงานวิชาการในภาษาไทยมีลักษณะอย่างไร

นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยยังจะวิเคราะห์รูปแบบการใช้กลวิธีลักษณะ โดยพิจารณาว่าคู่ลักษณะแต่ละคู่มีการใช้กลวิธีลักษณะร่วมกันหรือไม่ หากมีการใช้กลวิธีลักษณะร่วมกัน ผู้ลักษณะใช้กลวิธีลักษณะร่วมกันกี่กลวิธี เป็นกลวิธีใดบ้าง และถูกใช้ร่วมกันในปริมาณเท่าใด

ด้วยวิธีการวิจัยทั้งหมดที่ได้กล่าวมาในหัวข้อนี้ทำให้ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจและแตกต่างไป จากการวิจัยที่ได้กล่าวถึงในตอนต้น ดังจะอธิบายให้เห็นในหัวข้อต่อไป

6. ผลและการอภิปราย

จากการคัดแยกย่อหน้าที่ไม่ถือว่าเป็นการลักษณะในขั้นต้นของการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้เหลือย่อหน้าที่จะนำมาวิเคราะห์กลวิธีลักษณะจำนวน 188 ย่อหน้า หรือคิดเป็นร้อยละ 75.2 ของย่อหน้าที่มีผู้ตอบแบบสอบถามเขียนขึ้นใหม่จากย่อหน้าต้นฉบับที่กำหนดให้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์กลวิธีลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ กระทั้งได้ข้อค้นพบดังจะกล่าวต่อไปนี้

6.1 ประเภทของกลวิธีลักษณะ

จากการวิเคราะห์คู่ลักษณะ พบร่วมกันว่าผู้ลักษณะใช้กลวิธีลักษณะทั้งหมด 15 ประเภท ซึ่งแบ่งได้เป็นกลวิธีลักษณะภาษาในหน่วยปริเจนท์พื้นฐาน 5 ประเภท และกลวิธีลักษณะระหว่างหน่วยปริเจนท์พื้นฐาน 10 ประเภท ทั้งนี้ กลวิธีลักษณะดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

1) กลวิธีลักษณะภาษาในหน่วยปริเจนท์พื้นฐาน

กลวิธีลักษณะภาษาในหน่วยปริเจนท์พื้นฐานนี้เป็นกลวิธีที่ผู้ลักษณะใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในหน่วยปริเจนท์พื้นฐาน กลวิธีประเภทนี้ประกอบด้วยกลวิธีอยู่ 5 ประเภท ได้แก่

1.1) การแทนที่ในข้อเดียวกัน (SPO)¹

การแทนที่ในข้อเดียวกัน ได้แก่ การแทนที่ด้วยหน่วยทางศัพท์ (lexical unit) หรือหน่วยทางหน้าที่ (functional unit) เพื่อคงความหมายที่ใกล้เคียงกันของคู่ลักษณะไว้ กลวิธีนี้อาจปรากฏในรูปการแทนที่ด้วยคำไวพจน์ การแทนที่ด้วยคำที่มีความหมายทั่วไปกับคำที่มีความหมายเฉพาะ การแทนที่ด้วยสรรพนามหรือรูปแสดงการอ้างถึงดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ (1) ที่แสดงการแทนที่ด้วยหน่วยทางศัพท์ในข้อเดียว และตัวอย่างที่ (2) ที่แสดงการแทนที่ด้วยหน่วยทางหน้าที่ชนิดเดียวกัน ซึ่งในที่นี้ได้แก่คำเชื่อม

¹ ตัวอักษรภาษาไทยเลื่อนนำหน้าไว้เพื่อให้ง่ายต่อการแสดงผลการวิจัยในหัวข้อโดยต่อไป

- (1) (ก) _{src}[โดยเฉพาะคนในเมืองใหญ่]²
(ข) _{plg}[โดยเฉพาะมนุษย์ในเมืองใหญ่]
(2) (ก) _{src}[นอกจากนี้ป้าชายเลนยังเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอน]
(ข) _{plg}[และป้าชายเลนยังเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอน]

1.2) การแทนที่ในข้อตริงกันข้าม (OPO)

การแทนที่ในข้อตริงกันข้าม ได้แก่ การแทนที่ด้วยหน่วยทางศัพท์หรือหน่วยทางหน้าที่ เพื่อคงความหมายที่ใกล้เคียงกันของคู่ลักษณะไว้โดยจะปรากฏร่วมกับคำแสดงการปฏิเสธ ดังตัวอย่างที่ (3)

- (3) (ก) _{src}[จะมีรูปร่างหน้าตาไม่เกลี้ยดมากแล้ว]
(ข) _{plg}[หน้าตาจะไม่งาม]

1.3) การแทรก(INS)

การแทรก คือ การเพิ่มเติมหน่วยทางศัพท์หรือหน่วยทางหน้าที่ เช่น ในตัวอย่างที่ (4) มีการแทรกคำนาม “ก้าชธรรมชาติ” ที่เดิมไม่มีอยู่ในต้นฉบับ พร้อมกันนั้นยังเป็นการแทรกหน่วยที่ทำหน้าที่เป็นประธานด้วยอย่างไรก็ตาม การใช้กลวิธีนี้อาจมีผลให้ความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม บ้างเล็กน้อย ยกตัวอย่างเช่นในกรณีที่มีการแทรกคำขยายหรือแทรกคำช่วยหน้ากริยา เช่น ควร จะอาจจะ เป็นดัง

- (4) (ก) _{src}[และเป็นพลังงานอีกทางเลือกหนึ่ง]
(ข) _{plg}[และก้าชธรรมชาติเป็นพลังงานอีกทางเลือกหนึ่ง]

1.4) การลบและการละ(DEL)

กลวิธีลักษณะนี้ได้แก่การลบหรือละหน่วยทางศัพท์หรือหน่วยทางหน้าที่ออกไป เช่น ในตัวอย่างที่ (5) ที่แสดงการลบคำนาม “บ้านเรือน” ออกไป หรือในตัวอย่างที่(6) ที่แสดงให้เห็นถึงการละหน่วยที่ทำหน้าที่กรรมไปในหน่วยปริเจนท์ฐานที่ 2

- (5) (ก) _{src}[มลพิชทางอากาศภายในอาคารบ้านเรือนเป็นปัญหาหนึ่ง]
(ข) _{plg}[มลพิชทางอากาศภายในอาคารเป็นปัญหาหนึ่ง]
(6) (ก) _{src}[จึงทำให้มีพฤติกรรมต่อต้าน]₁, [ขัดขวางการฉีดยาชา]₂
(ข) _{plg}[จึงทำให้มีพฤติกรรมต่อต้าน]₁,[ขัดขวาง]₂

1.5) การเปลี่ยนลำดับ (ORD)

การเปลี่ยนลำดับในที่นี่ได้แก่ การเปลี่ยนลำดับของคำ วลี หรืออนุพากย์ ที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ภายในหน่วยปริเจนท์ฐาน เช่น ในตัวอย่างที่ (7) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงลำดับคำใน

² เครื่องหมาย [...] ในที่นี่ใช้เพื่อบรุข้อมูลของเขตของหน่วยปริเจนท์ฐานแต่ละหน่วย

หน่วยประโยคพื้นฐานหรือในตัวอย่างที่ (8) ที่แสดงให้เห็นการสลับตำแหน่งกันระหว่างประธานกับส่วนเติมเต็มของประธานโดยอาศัยคุณสมบัติของสัมพันธ์กริยา (copula) “เป็น” และ “คือ”

- (7) (ก)_{src}[ขอบกินเนื่อมนุษย์และชาศพ]
(ข)_{plg}[ขอบกินชาศพและเนื่อมนุษย์]
(8) (ก)_{src}[การฉีดยาชาเฉพาะที่เป็นสิ่ง], [ที่ทันตแพทย์เก็บห้องหมุดทำ]₂
(ข)_{plg}[สิ่ง]_{1.1}[ที่ทันตแพทย์เก็บห้องหมุดทำ]₂ [คือการฉีดยาชาเฉพาะที่]_{1.2}

2) กลไกหลักลอกกระหว่างหน่วยประโยคพื้นฐาน

กลไกหลักลอกกระหว่างหน่วยประโยคพื้นฐาน ได้แก่ กลไกหลักลอกที่ผู้ลักษณะใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคพื้นฐานที่มีอยู่เดิมโดยอาจใช้กลไกทางภาษาในด้านคำศัพท์หรือวิจัยสัมพันธ์เป็นเครื่องมือ กลไกที่ประเภทนี้ประกอบด้วยกลไกชั้นยอด 10 ประเภท ดังนี้

2.1) การซ้อนความ (SUB)

การซ้อนความ (subordination) ในที่นี้ได้แก่ การทำให้หน่วยประโยคพื้นฐานที่เดิมเป็นอนุพากย์อิสระ (independent clause) กลายเป็นอนุพากย์ไม่อิสระ (dependent clause) กล่าวคือ ทำให้กลไยเป็นอนุพากย์ซ้อน (embedded clause) กลไกนี้อาจเกิดขึ้นกับกริยาตัวใดตัวหนึ่งในหน่วยประโยคพื้นฐานดังได้แสดงให้เห็นในตัวอย่างที่ (9) หรือเกิดขึ้นกับหน่วยประโยคพื้นฐานทั้งหน่วยเช่นในตัวอย่างที่ (10) ดังนี้

- (9) (ก)_{src} [จะมีรูปภายนอกงาม],
(ข)_{plg} [จะมีรูปกาย], [ทึ่งงาม]₂
(10) (ก)_{src} [มีบริษัทผลิตละครโทรทัศน์รายใหญ่], [เป็นที่รู้จักของประชาชนอยู่หลาย
บริษัท]₂
(ข)_{plg} [มีบริษัทรายใหญ่]_{1.1} [ที่เป็นที่รู้จักของประชาชน]₂ [หลายบริษัท]_{1.2}

2.2) การยุบเลิกความซ้อน (C-SUB)

การยุบเลิกความซ้อน คือ การทำให้หน่วยประโยคพื้นฐานซึ่งเดิมเป็นอนุพากย์ซ้อนกลายเป็นอนุพากย์อิสระ ยกตัวอย่างเช่นในตัวอย่างที่ (11) เป็นดัง

- (11) (ก)_{src} [ถ้าการได้รับมลพิชในอาชีวะของประชากรในเขตเมืองจะเกิดขึ้นภายใน
อาคารมากกว่า], [ที่เกิดขึ้นขณะดำเนินกิจกรรมอยู่ภายนอกอาคาร]₂
(ข)_{plg} [หากการได้รับมลพิชในอาชีวะของประชากรในเขตเมืองเกิดขึ้นภายใน
อาคารมากกว่าการทำกิจกรรมอยู่ภายนอกอาคาร],

2.3) การเชื่อมความ (COO)

การเชื่อมความ (coordination) เป็นการเชื่อมหน่วยประโยคพื้นฐานมากกว่า 1 หน่วยที่เดิมเป็นอนุพากย์เดียว ที่เป็นอิสระต่อกันให้กลไยเป็นอนุพากย์ความรวม (coordinate clause) ที่มี

ความเท่าเทียมกันในเชิงหน้าที่โดยแทรกคำเชื่อมเข้าไปให้ชัดเจน ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ (12) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการฝึกสุนทรี เป็นต้น

- (12) (ก) _{src} [คอมกิลี่นระเบิด], [ตรวจค้นหาสารเสพติด เป็นต้น]₁
(ข) _{plg} [ค้นหาวัตถุระเบิด], [หรือตรวจหาสารเสพติด เป็นต้น]₂

2.4) การยุบเลิกความรวม (C-COO)

การยุบเลิกความรวม ได้แก่ การทำให้หน่วยปริเจกพื้นฐานซึ่งเดิมเป็นอนุพากย์ความรวม กลายเป็นอนุพากย์ได ๆ ซึ่งไม่ได้แสดงความเท่าเทียมกันในเชิงหน้าที่ ดังตัวอย่างที่ (13) ผู้ลักลอกได้ยุบหน่วยปริเจกพื้นฐานที่ 2 ซึ่งเป็นความรวมที่มีความเท่าเทียมกันในเชิงหน้าที่กับหน่วยปริเจกพื้นฐานที่ 1 ในข้อความต้นฉบับ (ก) ลงโดยนำมาซ้อนความไว้ด้วยกัน ดังเช่นที่ปรากฏให้เป็นหน่วยปริเจกพื้นฐานที่ 2 ในข้อความลักลอก (ข)

- (13) (ก) _{src} [เพราะนอกจากจะเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาครอบครัวแตกแยก], [และ
นำมาซึ่งปัญหาสังคมอีกมากมายแล้ว]₂
(ข) _{plg} [เพราะเป็นสาเหตุ], [ที่ทำให้เกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกและปัญหาสังคม
อีนๆ]₂

2.5) การแปลงเป็นนามวลี (NOM)

การแปลงให้เป็นนามวลี คือ กลวิธีที่ผู้ลักลอกใช้เพื่อแปลงหน่วยปริเจกพื้นฐานให้กลายเป็นนามวลี ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ (14) ที่แสดงให้เห็นการแปลงหน่วยปริเจกพื้นฐานที่ 3 ในข้อความ (ก) ให้กลายเป็นนามวลีแล้วนำไปรวมกับหน่วยปริเจกพื้นฐานที่ 2 จนได้เป็นหน่วยปริเจกพื้นฐานที่ 2 ในข้อ (ข)

- (14) (ก) _{src} [รวมไปถึงอาจมีประสบการณ์], [ที่ไม่จากการฉีดวัคซีน]₂ [เจาเลือด]₃
(ข) _{plg} [รวมไปถึงอาจมีประสบการณ์], [ที่ไม่จากการฉีดวัคซีนหรือการเจา
เลือด]₂

2.6) การแปลงเป็นส่วนเติมเต็ม (COMP)

การแปลงเป็นส่วนเติม คือ การแปลงหน่วยปริเจกพื้นฐานหนึ่งให้กลายเป็นส่วนเติมเต็มของอีกหน่วยปริเจกพื้นฐานหนึ่ง ดังได้แสดงให้เห็นในตัวอย่างที่ (15) ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีการแปลงหน่วยปริเจกพื้นฐานที่ 2 ในข้อ (ก) ให้เป็นบุพ��วลีเพื่อนำมาใช้เป็นส่วนเติมเต็มในข้อ (ข)

- (15) (ก) _{src} [พลังงานจากก้าชธรรมชาติมีบทบาทมากขึ้น], [โดยเป็นแนวทางหนึ่งใน
การลดการใช้พลังงานจากน้ำมัน]₂
(ข) _{plg} [พลังงานจากก้าชธรรมชาติมีบทบาทมากขึ้นในการลดการใช้พลังงานจาก
น้ำมันมาเป็นตัวเลือก]₁

2.7) การเพิ่มเติมเนื้อหา(ADD)

การเพิ่มเติมเนื้อหา คือ การเพิ่มเติมเนื้อหาที่ไม่มีอยู่ในข้อความต้นฉบับลงไปในข้อความลักษณ์ โดยข้อมูลดังกล่าวอาจได้จากประสมการณ์หรือความรู้อันเป็นภูมิหลังของผู้ลักษณ์เอง ทั้งนี้ ดังได้กล่าวไปในตอนต้นแล้วว่า หน่วยปริเจทพื้นฐาน 1 หน่วยสามารถใช้แทนข้อมูลเชิงเนื้อหาที่สมบูรณ์ได้ 1 ข้อมูล จะนั้นแล้ว หากในขั้นการวิเคราะห์พบว่า ข้อความลักษณ์มีจำนวนหน่วยปริเจทพื้นฐานที่ไม่สามารถจับคู่เทียบกับหน่วยปริเจทพื้นฐานในต้นฉบับได้มากเท่าใดก็แสดงว่า ผู้ลักษณ์เพิ่มเติมเนื้อหาขึ้นเองมากเท่านั้น ดังตัวอย่างที่ (16) จะเห็นได้ว่าผู้ลักษณ์ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเนื้อหาในต้นฉบับ (ก) เลย แต่เลือกใช้กลไกเพิ่มเติมเนื้อหาภายนอกเข้ามาเป็นจำนวนมากถึง 9 ข้อมูล

- (16) (ก)_{src} [ในวรรณคดีสันสกฤต],₁ [ยักษ์เป็นอมนุษย์]₂ [ที่มีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์]₃ [ดุร้าย]₄ [ชอบกินเนื่อมนุษย์และชาตกพร]₅ [แต่ในทางพุทธศาสนา]₆ [ยักษ์มีทั้งพาก]_{7,1} [ที่มีรูปกา Ying งาม]₈ [และพาก]_{7,2} [ที่มีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์]₉ [โดยยักษ์]_{10,1} [ที่เคยสร้างบุคคล]₁₁ [จะมีรูปกา Ying งาม]_{10,2} [ทรงส่งරาศี]₁₂ [ส่วนยักษ์]_{13,1} [ที่เคยสร้างนาปกรรม]₁₄ [จะมีรูปร่างหน้าตา naïve กว่า]_{13,2}
(ข)_{plg} [ในวรรณคดีสันสกฤต],₁ [ยักษ์เป็นอมนุษย์]₂ [ที่มีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์]₃ [ดุร้าย]₄ [ชอบกินเนื่อมนุษย์และชาตกพร]₅ [แต่ในทางพุทธศาสนา]₆ [ยักษ์มีทั้งพาก]_{7,1} [ที่มีรูปกา Ying งาม]₈ [และพาก]_{7,2} [ที่มีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์]₉ [โดยยักษ์]_{10,1} [ที่เคยสร้างบุคคล]₁₁ [จะมีรูปกา Ying งาม]_{10,2} [ทรงส่งරาศี]₁₂ [ส่วนยักษ์]_{13,1} [ที่เคยสร้างนาปกรรม]₁₄ [จะมีรูปร่างหน้าตา naïve กว่า]_{13,2} [นั่นคือ ยักษ์ในวรรณคดี]₁₅ [แต่เที่ยบในปัจจุบัน]₁₆ [พุทธศาสนาสั่งสอนให้ทุกศาสนาเป็นคนดี]₁₇ [ทำความดี]₁₈ [ละเว้นความชั่ว]₁₉ [สร้างสมบูรณ์เก่า]₂₀ [เกิดมาอีกชาติภือกครั้ง]₂₁ [ก็จะส่งผลทำให้ มนุษย์เกิดมาตามบุญและกรรม]₂₂ [ที่นำมาแต่ชาติปางก่อน]₂₃

2.8) การตัดทอนเนื้อหา (RED)

การตัดทอนเนื้อหาคือกลไกที่ผู้ลักษณ์ใช้เพื่อตัดข้อมูลที่เป็นเนื้อหาบางส่วนที่มีอยู่เดิมในข้อความต้นฉบับออกไป โดยเป็นการตัดหน่วยปริเจทพื้นฐานออกไปทั้งหน่วย ดังตัวอย่างที่ (17) ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ลักษณ์ตัดหน่วยปริเจทพื้นฐานที่ 3 ในข้อความต้นฉบับ (ก) ออกไป

- (17) (ก)_{src} [ความรุนแรงในสังคมและความรุนแรง ในครอบครัวมีความคล้ายคลึงกัน],₁ [ที่เหยื่อ คือผู้อ่อนแ่อและมีสถานภาพ ต่ำกว่า]₂ [เช่น สตรีเด็ก ฯลฯ],₃ (ข)_{plg} [ความรุนแรงในสังคมและความรุนแรง ในครอบครัวมีความคล้ายคลึงกัน],₁ [คือ เหยื่อเป็นผู้อ่อนแ่อและสถานภาพ ต่ำกว่า]₂ Ø

[แต่ผลกระทบของความรุนแรงใน [แต่ความรุนแรงในครอบครัวร้ายแรง
ครอบครัวรุนแรงและยาวໄกอกกว่า กว่าความรุนแรงในสังคม]₃
ความรุนแรงในสังคม]₄

2.9) การย้ายลำดับเนื้อหา (MOVE)

การย้ายลำดับเนื้อหา คือ การเรียนเรียงเนื้อหาของข้อความลักษณะให้ต่างไปจากเดิมในข้อความต้นฉบับ โดยย้ายลำดับของหน่วยปริเจทพื้นฐานไปไว้ด้านหน้าหรือหลังตำแหน่งเดิมขอให้สังเกตจากตัวอย่างที่ (18) ที่หน่วยปริเจทพื้นฐานที่ 6 และ 7 ในข้อความต้นฉบับ (ก) ถูกย้ายลำดับไปเป็นหน่วยปริเจทพื้นฐานที่ 5 และ 4 ในข้อความลักษณะ (ข) ตามลำดับ

- (18) (ก)_{src} [การเรียนกวดวิชาแม้จะก่อให้เกิดประโยชน์], [แต่การเรียนกวดวิชาที่ได้ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านลบพอสมควร]₂ [โดยเฉพาะการสร้างภาระค่าใช้จ่ายแก่ผู้ปกครองอย่างมาก]₃ [นอกจากการสร้างภาระค่าใช้จ่ายกับผู้ปกครองแล้ว]₄ [การกวดวิชายังก่อให้เกิดผลกระทบต่อนักเรียน]₅ [เนื่องจากนักเรียนต้องใช้เวลาว่างไปกับการเรียนกวดวิชา]₆ [ก่อให้เกิดความห่วงเหินระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง]₇, [มีผลต่อความอบอุ่นในครอบครัว]₈

(ข)_{plg} [การเรียนกวดวิชาแม้จะมีประโยชน์], [แต่ขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดผลในด้านลบด้วย]₂ [เพราะสร้างภาระค่าใช้จ่ายแก่ผู้ปกครอง]₃ [อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเหินห่วงระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง]₄, [เพราะเด็กต้องใช้เวลาว่างไปกับการเรียนกวดวิชาแทนการใช้เวลาร่วมกับคนในครอบครัว]₅

2.10) การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ (CHG)

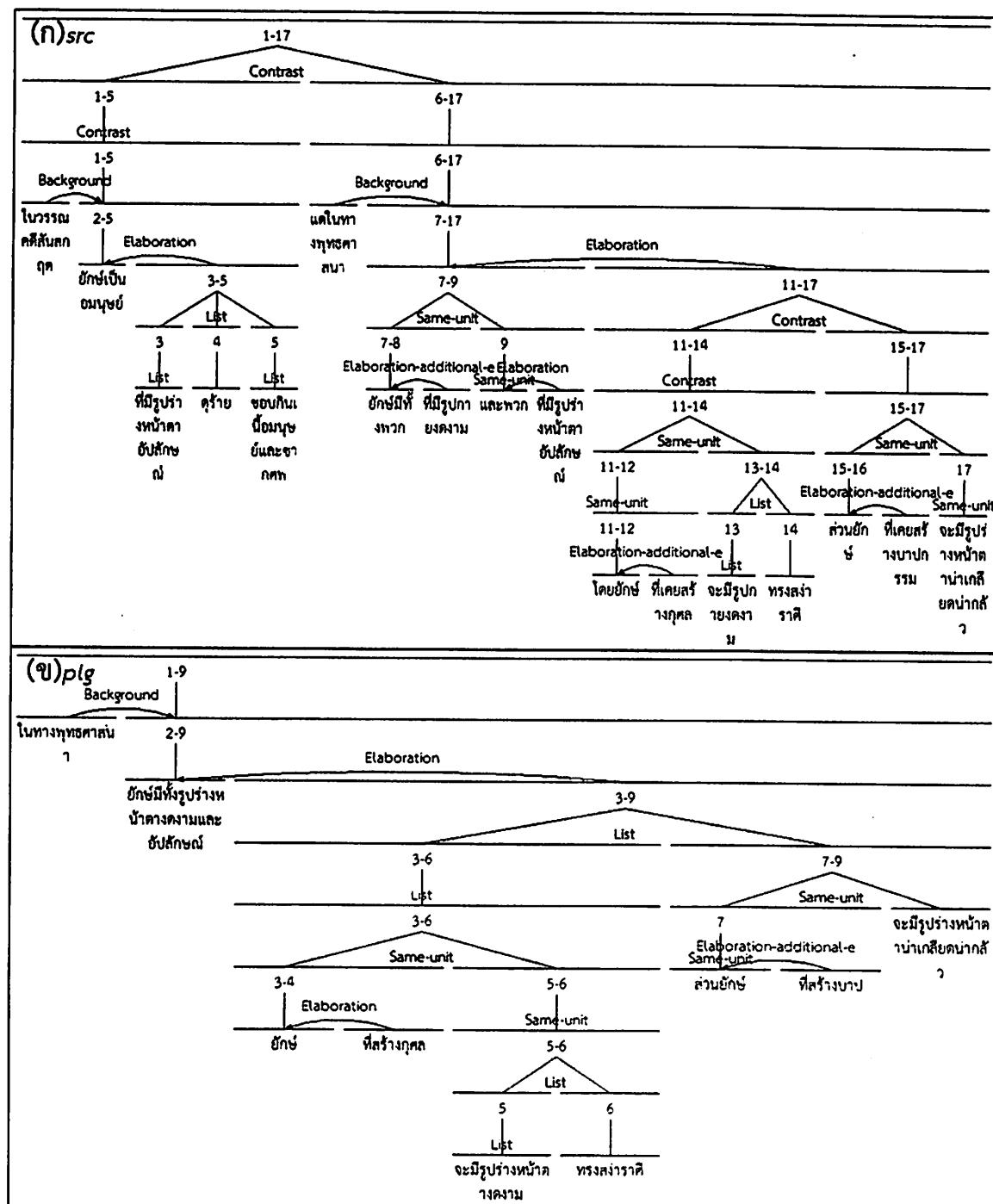
การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ ได้แก่ การเปลี่ยนสถานะความสำคัญ (nuclearity) และการเปลี่ยนนาทสัมพันธ์ (rhetorical relation) ที่มีอยู่ระหว่างหน่วยปริเจทพื้นฐาน ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการแทรกหรือแทนที่คำเชื่อมในหน่วยปริเจทพื้นฐาน การเพิ่มเติมเนื้อหา การตัดตอนเนื้อหา หรือการย้ายลำดับเนื้อหา ทั้งนี้ เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยปริเจทพื้นฐานในข้อความต้นฉบับถูกเปลี่ยนแปลงไปก็จะมีผลทำให้เจตนาเดิมที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดสู่ผู้อ่านเปลี่ยนแปลงไปด้วยดังตัวอย่างที่ (19) ที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์อันเป็นผลสืบเนื่องมาจาก การใช้กลไกชี้ตัดตอนเนื้อหาเป็นกลไกชี้หลักในการลักษณะ

- (19) (ก)_{src} [ในวรรณคดีสันสกฤต], [ยักษ์เป็นอมนุษย์]₂ [ที่มีรูปร่างหน้าตาอับลักษณ์]₃ [ดุร้าย]₄ [ชอบกินเนื้อมนุษย์และชาศพ]₅ [แต่ในทางพุทธศาสนา]₆ [ยักษ์มีทั้งพาก]_{7.1} [ที่มีรูปกา Ying งาม]₈ [และพาก]_{7.2} [ที่มีรูปร่างหน้าตาอับลักษณ์]₉ [โดยยักษ์]_{10.1} [ที่เคยสร้างภัย]₁₁ [จะมีรูปกา Ying งาม]_{10.2} [ทรงส่งาราศ]₁₂

[ส่วนยักษ์]_{13.1} [ที่เคยสร้างนาปกรรม]₁₄ [จะมีรูปร่างหน้าตาคน่าเกลียดน่ากลัว]_{13.2}

- (ข) ဓမ្ឈ[ในทางพุทธศาสนา]₁, [ยักษ์มีหัวรูปร่างหน้าตางงามและอับลักษณ์]₂
[ยักษ์]_{3.1} [ที่สร้างกุศล]₄ [จะมีรูปร่างหน้าตางงาม]_{3.2} [ทรงสั่งราชี]₅ [ส่วน
ยักษ์]_{6.1} [ที่สร้างบ้าป]₇, [จะมีรูปร่างหน้าตาคน่าเกลียดน่ากลัว]_{6.2}

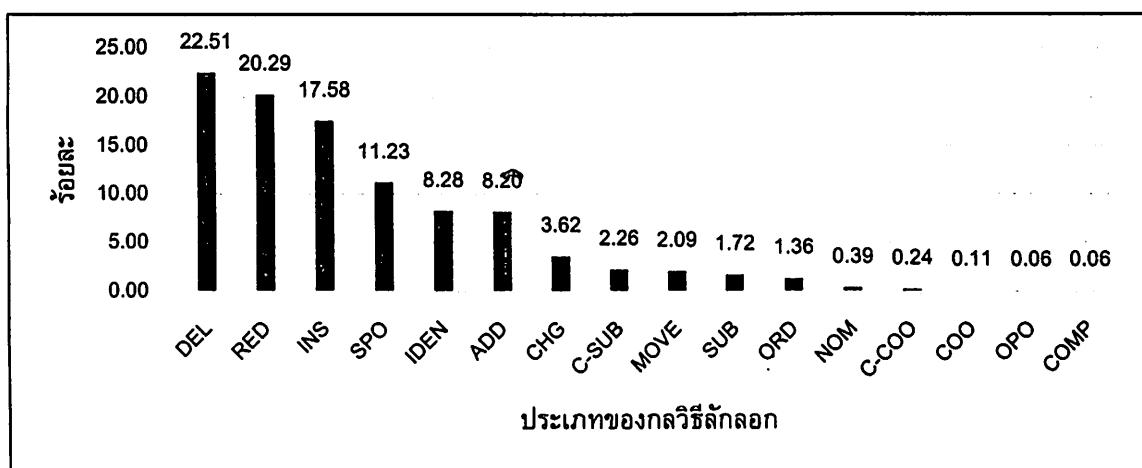
จากด้วอย่างที่ (19) ข้างต้นจะเห็นได้ว่าเจตนาของผู้เขียนข้อความดังฉบับ (ก) คือต้องการแสดงการเปรียบต่างระหว่างยักษ์ในวรรณคดีสันสกฤตกับยักษ์ในความเชื่อทางพุทธศาสนา ดังจะเห็นได้จากภาพที่ 2 ที่แสดงถึงวิวัฒนาการสัมพันธ์เปรียบต่าง (contrast) ที่ถูกกำหนดไว้ในจุดแตกกึ่งบนสุด ในแผนผังด้านไม้ RST แต่ในข้อความลักษณะ (ข) ผู้ลักษณะได้เลือกดัดthonเนื้อหาส่วนที่กล่าวถึงยักษ์ ในวรรณคดีสันสกฤตในหน่วยปฐจเฉพนฐานที่ 1-5 ของข้อความดังฉบับ (ก) ออกไปทั้งหมด คงเหลือเฉพาะเนื้อหาเกี่ยวกับยักษ์ในความเชื่อทางพุทธศาสนา เจตนาหลักของข้อความลักษณะ (ข) จึงเปลี่ยนเป็นการแสดงรายละเอียดของยักษ์ 2 ประเภทตามความเชื่อของพุทธศาสนาแทน โดยใช้ภาษาสัมพันธ์การให้รายละเอียด (elaboration)

ภาพที่ 2 แผนผังต้นไม้ RST จากข้อความในตัวอย่างที่ (19)

6.2 ปริมาณการใช้กลิวีส์ลักษณะ

หลังจากวิเคราะห์ได้กลิวีส์ลักษณะมาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นับจำนวนครั้งของการใช้กลิวีส์ลักษณะแต่ละวิชีที่ถูกใช้ในคุ้ลักษณะ ผลปรากฏว่ามีการใช้กลิวีส์ลักษณะทั้งหมด 4,647 ครั้งทั้งนี้ สามารถแจกแจงเปรียบเทียบการใช้กลิวีส์ลักษณะแต่ละวิชีเป็นร้อยละได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แผนภูมิแสดงร้อยละของปริมาณการใช้กลิวีส์ลักษณะ

จากแผนภูมิในภาพที่ 3 ข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้ลักษณะใช้กลิวีส์การลบ/การละ (DEL) ใน การลักษณะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.51 ของปริมาณการใช้กลิวีส์ลักษณะทั้งหมด กลิวีส์ที่ ผู้ลักษณะใช้มากรองลงมา ได้แก่ การตัดทอนเนื้อหา (RED) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 20.29 และกลิวีส์ที่ผู้ ลักษณะใช้มากเป็นอันดับที่ 3 ได้แก่ การแทรก (INS) คิดเป็นร้อยละ 17.58 จากนั้นจึงเป็นกลิวีส์ อื่น ๆ ໄลเรียงกันตามลำดับ

ผลการวิจัยข้างต้นนี้ได้เผยแพร่ให้เห็นถึงธรรมชาติที่แท้จริงของการลักษณะกว่า ในสถานการณ์ การลักษณะที่ผู้ลักษณะไม่ได้ถูกกำหนดให้ลักษณะหรือถูกต่อประโยค แต่เป็นการ ลักษณะในระดับข้อความนั้น ผู้ลักษณะอยู่มุ่งเลือกใช้กลิวีส์ที่ง่ายและซับซ้อนน้อยกว่าเป็นลำดับ แรก ๆ แต่ในขณะเดียวกันผู้ลักษณะก็ต้องการให้ข้อความดันฉบับกับข้อความลักษณะแตกต่างกัน อย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้ว่าการลบ/การละ (DEL) และการแทรก (INS) ที่มีปริมาณการใช้มากเป็น อันดับต้น ๆ นั้นเป็นกลิวีส์ที่อาศัยความรู้ทางภาษาศาสตร์ในระดับคำศัพท์เท่านั้น ในขณะที่กลิวีส์ อื่น ๆ ที่มุ่งเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางภาษาโดยสัมพันธ์กับถูกเลือกใช้ในบริบทที่ต่างกัน ส่วนการตัดทอน เนื้อหา (RED) อันเป็นกลิวีส์ที่ถูกใช้มากเป็นอันดับที่ 2 นั้นก็เป็นกลิวีส์ที่ส่งผลให้ความยาวของ ข้อความลักษณะสั้นลงจากข้อความดันฉบับอย่างชัดเจน ซึ่งข้อค้นพบเรื่องความยาวของข้อความนี้ยัง สอดคล้องกับข้อสรุปของ Barrón-Cedeño et al. (2013, p. 943) ที่ระบุว่าข้อความที่ถูกลักษณะมี แนวโน้มที่จะสั้นลงจากข้อความดันฉบับอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบข้างต้นก็มีส่วนที่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบางประเด็น ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ประเด็นแรก งานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นงานของ Fujita (2005); Vila et al.(2011); Bhagat and Hovy (2013); หรือ Barrón-Cedeño et al. (2013) ล้วนแล้วแต่ให้ความสำคัญ กับการแทนที่ในข้อเดียวกัน (SPO) หรือการแทนที่ด้วยคำไวพจน์ในฐานะกลิวิธีพื้นฐานในการลักษณะ และถอดความ และในการณ์ที่มีการนับปริมาณการใช้ก็จะปรากฏเป็นกลิวิธีที่ถูกใช้มากที่สุด แตกต่างกับผลวิเคราะห์ในที่นี้ที่พบปริมาณการใช้มากเป็นอันดับที่ 4 ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าอาจ เป็นผลมาจากการที่ผู้ลักษณะถูกกำหนดให้ลักษณะหรือถอดความประโภคต่อประโภค ทั้งนี้ เป็นที่ แน่นอนว่าประโภคยอมมีปริมาณเนื้อหาให้ดัดแปลงแก้ไขน้อยกว่าข้อความในระดับย่อหน้า ผู้ลักษณะ จึงต้องมุ่งแทนที่คำศัพท์ที่มีอยู่ในประโภคด้วยคำในข้อเดียวกันเพื่อให้เกิดความแตกต่างระหว่าง ประโภคตันตนบันกับประโภคปลายทาง

อีกประเด็นที่ผู้วิจัยจะยกมากล่าวในที่นี้คือ ในงานวิจัยขึ้นนี้ไม่พบว่าผู้ลักษณะใช้กลิวิธีสลับ วาก (voice alternation) เลย ต่างกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องขึ้นอื่น ๆ ที่วิเคราะห์พบกลิวิธีดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าสาเหตุที่ไม่พบกลิวิธีสลับวากนั้น เนื่องมาจากในภาษาไทย การใช้รูปประโภค กรรมว่าจากมักจะถูกต่อต้าน โดยให้เหตุผลว่าเป็นรูปภาษาต่างประเทศ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2542, น. 132-133) ยิ่งในบริบทเชิงวิชาการที่ต้องการความนาเชื่อถือเช่นในสถานการณ์การ ลักษณะที่กำหนดให้ในการเก็บข้อมูลด้วยแล้ว ผู้ลักษณะยิ่งต้องหลีกเลี่ยงการใช้รูปประโภคดังกล่าว อย่างไรก็ได้ งานวิจัยของ Bhagat and Hovy (2013, p. 470) และ Barrón-Cedeño et al. (2013, p. 932) ต่างก็พบการใช้กลิวิธีสลับวากในปริมาณที่ต่ำมากเช่นกัน

นอกจากนี้แล้ว ยังมีอีกข้อน่าสังเกตอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยครอช์ให้เห็น ได้แก่ การคงรูป คู่ลักษณะให้เหมือนเดิมทุกประการ (IDEN) ซึ่งจากภาพที่ 3 จะได้เห็นว่าปรากฏในปริมาณเป็นอันดับ ที่ 5 เมื่อนับรวมกับกลิวิธีลักษณะอื่น ๆ ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะดังกล่าวเป็นผลมาจากการกำหนดให้ผู้ลักษณะลักษณะในระดับย่อหน้า เช่นกัน เนื่องจากเมื่อกำหนดให้ลักษณะในระดับ ย่อหน้า ผู้ลักษณะยอมมีโอกาสเลือกที่จะดัดแปลงแก้ไขเนื้อหาได้หลากหลายกว่าการกำหนดให้ลักษณะในระดับประโภค ในขณะเดียวกัน ผู้ลักษณะก็อาจเลือกคงรูปภาษาและเนื้อหาที่เห็นว่าไม่ จำเป็นต้องดัดแปลงแก้ไขไว้ได้ เช่นกัน

6.3 รูปแบบการใช้กลิวิธีลักษณะ

จากการวิเคราะห์รูปแบบการใช้กลิวิธีลักษณะ ผู้วิจัยพบว่า ในคู่ลักษณะแต่ละคู่นั้น ผู้ลักษณะ อาจเลือกใช้กลิวิธีได้กลิวิธีหนึ่งในการลักษณะหรือใช้หลายกลิวิธีร่วมกันก็ได้ ทั้งนี้ สามารถแสดง จำนวนกลิวิธีที่ปรากฏในคู่ลักษณะและความถี่ในการปรากฏได้ดังตารางที่ 1

จำนวนกลิวีลักษณ์ลักษณ์ที่ปรากฏในคู่ลักษณ์ (ประเภท)	ความถี่ในการปรากฏ (ครั้ง)	ร้อยละ
5	10	0.37
4	78	2.86
3	194	7.10
2	348	12.74
1	2,102	76.93
รวม	2,732	100.00

ตารางที่ 1 จำนวนกลิวีลักษณ์ลักษณ์ที่ปรากฏในคู่ลักษณ์และความถี่ในการปรากฏ

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าในคู่ลักษณ์ 1 คู่สามารถปรากฏกลิวีลักษณ์ลักษณ์ร่วมกันได้ถึง 5 ประเภท อย่างไรก็ได้ หากพิจารณาความถี่ในการปรากฏร่วมด้วยแล้ว จะเห็นว่าการลักษณ์ที่ใช้กลิวีร่วมกันน้อยกว่าปรากฏในความถี่สูงกว่าการลักษณ์ที่ใช้กลิวีร่วมกันมาก ลักษณ์จะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้ลักษณ์ได้ด้วย การลักษณ์ข้อมูลที่เป็นความคิดสำคัญครั้งหนึ่ง ๆ ผู้ลักษณ์ มีแนวโน้มจะใช้กลิวีลักษณ์ลักษณ์ร่วมกันในจำนวนน้อยหรือเลือกใช้กลิวีเดียวกันนี้เท่านั้น

อย่างไรก็ได้ หากพิจารณาในด้านรูปแบบการปรากฏร่วมกันของกลิวีลักษณ์ลักษณ์นั้นแล้วจะพบว่าผู้ลักษณ์มีแนวโน้มที่จะเลือกใช้การลบ/การลงทะเบียน (DEL) และกลิวีการแทรก (INS) ร่วมกันเป็นรูปแบบพื้นฐาน และหากผู้ลักษณ์ต้องการเลือกใช้กลิวีอื่น ๆ เพิ่มขึ้น ก็จะเลือกใช้การแทนที่ในข้ามเดียวกัน (SPO) การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ (CHG) และการยุบเลิกความข้อน (C-SUB) เพิ่มเข้ามาอันจะสังเกตได้จากรูปแบบที่ปรากฏเป็นอันดับที่ 1 ของจำนวนกลิวีลักษณ์ลักษณ์ที่ปรากฏร่วมกัน 2, 3, 4 และ 5 ประเภท ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

จำนวนกลิวีลักษณ์ลักษณ์ที่ปรากฏร่วมกัน	อันดับ	รูปแบบ	ร้อยละ
5	1	DEL, INS, SPO, CHG, C-SUB	30.00
	2	DEL, INS, SPO, ORD, MOVE	20.00
		DEL, INS, SPO, ORD, SUB	10.00
		DEL, INS, SPO, SUB, CHG	10.00
	3	DEL, INS, SPO, C-SUB, MOVE	10.00
		DEL, INS, SPO, ORD, CHG	10.00
		DEL, SPO, SUB, C-COO, MOVE	10.00
4	1	DEL, INS, SPO, CHG	17.95
	2	DEL, INS, SPO, C-SUB	11.54
	3	DEL, INS, SPO, MOVE	10.26
	...	อื่น ๆ	60.25

จำนวนกลวิธีลักษณะที่ปรากฏร่วมกัน	อันดับ	รูปแบบ	ร้อยละ
3	1	DEL, INS, SPO	23.71
	2	DEL, INS, CHG	11.34
	3	DEL, SPO, C-SUB	8.25
	...	อื่น ๆ	56.70
2	1	DEL, INS	21.84
	2	DEL, SPO	13.79
	3	INS, SPO	12.07
	...	อื่น ๆ	52.30

ตารางที่ 2 กลวิธีลักษณะที่ปรากฏร่วมกันสูงสุด 3 รูปแบบแรก

เมื่อพิจารณารูปแบบการปรากฏร่วมกันของกลวิธีลักษณะทั้งหมดแล้ว พบรากลวิธีลักษณะทั้งหมดสามารถปรากฏร่วมกับกลวิธีลักษณะประเภทอื่นได้ ยกเว้นการตัดตอนเนื้อหา (RED) และการเพิ่มเติมเนื้อหา (ADD) ทั้งนี้ เนื่องมาจากกลวิธีดังกล่าวเป็นการตัดแบ่งแก้ไขหน่วยปริเจตพื้นฐานทั้งหน่วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อไม่นับรวมกลวิธีการตัดตอนเนื้อหาและการเพิ่มเติมเนื้อหาแล้ว จะพบว่า พฤติกรรมการเลือกกลวิธีลักษณะเพื่อให้ปรากฏร่วมกันนั้นสอดคล้องกับปริมาณการใช้กลวิธีลักษณะในภาพที่ 3 กล่าวคือ กลวิธีที่มีปริมาณการใช้มากกว่าจะถูกผู้ลักษณะเลือกเข้ามาให้ปรากฏร่วมกันก่อนกลวิธีที่มีปริมาณการใช้น้อยกว่า ลักษณะดังกล่าวซึ่งยืนยันให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ผู้ลักษณะย่อมเลือกใช้กลวิธีที่ซับซ้อนน้อยกว่าก่อนจะเลือกกลวิธีที่ซับซ้อนมากขึ้น

7. สรุปและข้อเสนอแนะ

การลักษณะงานวิชาการเป็นปัญหาที่รุนแรงมากขึ้นในปัจจุบัน แนวทางหนึ่งในการป้องปารามปัญหาดังกล่าวคือการพัฒนาระบบตรวจสอบการลักษณะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะวิเคราะห์กลวิธีลักษณะในงานวิชาการภาษาไทยใน 3 มิติ ได้แก่ ประเภทของกลวิธีลักษณะ ปริมาณการใช้กลวิธีลักษณะแต่ละประเภท และรูปแบบการใช้กลวิธีลักษณะ ทั้งนี้ เพื่อจะนำข้อค้นพบที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบตรวจสอบการลักษณะต่อไป

ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยเก็บได้โดยใช้แบบสอบถามจำลองสถานการณ์ การลักษณะขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลลักษณะของภาษาเป็นย่อหน้า จากนั้น ผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎี RST และแนวคิดเรื่องบทบาททางความหมายที่กริยา มีต่อโครงสร้างประโยค เป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว

ผลจากการวิจัยพบว่ากลวิธีลักษณ์ในงานวิชาการภาษาไทยสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท ใหญ่ ได้แก่ กลวิธีลักษณ์ในหน่วยบริจेथพื้นฐาน และกลวิธีลักษณ์ในหน่วยบริจेथพื้นฐาน ทั้งนี้ กลวิธีลักษณ์ทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวสามารถแยกเป็นประเภทย่อยได้ทั้งหมด 15 ประเภท ส่วนปริมาณการใช้กลวิธีลักษณ์นั้น พบว่ากลวิธีที่ถูกใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การลบ/การละ การแทรก และการตัดthonเนื้อหา ปริมาณการใช้กลวิธีดังกล่าวนี้ได้สะท้อนให้เห็น ธรรมชาติของการลักษณ์ว่า ผู้ลักษณ์ยอมเลือกใช้กลวิธีที่ง่ายและชั้นช้อนน้อยกว่าเป็นลำดับแรก ๆ ก่อน แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องการให้ข้อความตันฉบับกับข้อความลักษณ์แตกต่างกันอย่างชัดเจน ด้วย และในด้านรูปแบบการใช้กลวิธีลักษณ์นั้น พบว่าผู้ลักษณ์จะเลือกใช้กลวิธีใดกลวิธีหนึ่งในการลักษณ์หรือใช้หลายกลวิธีร่วมกันก็ได้แต่มีแนวโน้มว่าผู้ลักษณ์จะใช้กลวิธีลักษณ์ร่วมกันในจำนวนน้อยหรือเลือกใช้กลวิธีใดกลวิธีหนึ่งเท่านั้นและในการณ์ที่ใช้หลายกลวิธีร่วมกัน ผู้ลักษณ์จะเลือกใช้กลวิธีที่ง่ายและชั้นช้อนน้อยก่อน

จากผลการวิจัยที่กล่าวได้ไปข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่ามีประเด็นสำคัญหลายประเด็นที่สามารถนำไปศึกษาและพัฒนาต่อในอนาคตได้ ไม่ว่าจะเป็นประเด็นในเชิงทฤษฎีหรือประเด็นเกี่ยวกับการนำข้อค้นพบไปต่อยอดเพื่อพัฒนาโปรแกรมประยุกต์เพื่อตรวจหาการลักษณ์ ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงประเด็นดังกล่าวโดยสังเขปดังนี้

ในเชิงทฤษฎีนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำทฤษฎี RST ไปใช้ศึกษาเพิ่มเติมได้ในหลายแง่มุม ในการวิเคราะห์ข้อความลักษณ์ดังเช่นที่ปรากฏในงานนี้นี้ หากสามารถทำกับข้อความทั้งหมดที่ให้กับข้อมูลทั้งหมดได้ ก็จะช่วยขยายขอบเขตผลการศึกษาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น กล่าวคือจะทำให้ทราบว่า รูปแบบความสัมพันธ์ในเนื้อหาระหว่างข้อความตันฉบับกับข้อความลักษณ์มีลักษณะเป็นเช่นไร หรือในด้านการวิเคราะห์องค์ประกอบข้อความในการถอดความ การเลือกกำหนดสถานะความสำคัญ ให้กับหน่วยบริจेथพื้นฐานก็เป็นอีกหัวข้อที่น่าศึกษาวิจัยเพิ่มเติม เนื่องจากจะเอื้อประโยชน์ในการทำความเข้าใจเจตนาของผู้เขียนที่ถ่ายทอดผ่านข้อความ อีกทั้งยังทำให้ทราบถึงกลไกทางภาษา ที่ใช้ในการถ่ายทอดเจตนาที่แตกต่างกันด้วย

ส่วนด้านการพัฒนาระบบตรวจหาการลักษณ์นั้น ผู้วิจัยเห็นว่ากลวิธีลักษณ์ที่วิเคราะห์พบ หลายวิธีสามารถนำไปใช้พัฒนาต่อในระบบตรวจหาการลักษณ์ได้ ได้แก่ การแทนที่ในข้อเดียวกัน การแทนที่ในข้อตรงกันข้าม การแทรก การลบ/การละ การเปลี่ยนลำดับการข้อนความ การยุบเลิก ความซ้อน การเชื่อมความ การยุบเลิกความรวม การแปลงเป็นนามวารี การแปลงเป็นส่วนเติมเต็ม และการย้ายลำดับเนื้อหา ทั้งนี้ เนื่องมาจากการลักษณ์เหล่านี้สามารถตรวจพบได้โดยอาศัย แนวทางการตรวจวัดความละม้ายของข้อความ (text similarity measurement) ที่ปัจจุบันได้รับ การพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและถูกใช้อย่างแพร่หลายในงานประมวลผลภาษาธรรมชาติ แขนงต่าง ๆ ส่วนกลวิธีลักษณ์ที่ยังไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในระบบตรวจการลักษณ์ได้ ได้แก่

การเพิ่มเติมเนื้อหา การตัดตอนเนื้อหา และการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ ทั้งนี้ เนื่องจาก การตรวจหากลิฟรีลักษณะดังกล่าวต้องอาศัยความเข้าใจเรื่องการประมวลผลบริจेथ ซึ่งปัจจุบันยังมี ข้อจำกัดอยู่หลายประการ

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยเห็นว่าการจะพัฒนาระบบที่ตรวจหากลักษณะดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้น ผู้พัฒนาระบบจำเป็นต้องปรับปรุงรูปแบบให้สามารถเข้าใจความรู้ทางภาษาศาสตร์ให้มากที่สุด ไม่เฉพาะเพียงระดับ อักษรหรือรูปคำเท่านั้น ระบบที่จะพัฒนาต่อไปในอนาคตควรเข้าใจโครงสร้างทางภาษาอย่างสัมพันธ์ ขอบเขตและความสัมพันธ์ภายในและระหว่างบริจेथ หรือแม้กระทั่งความหมายของรูปภาษาใน ระดับต่าง ๆ ทั้งนี้ ในทางปฏิบัตินั้น นอกจากจะต้องกำกับขอบเขตหน่วยบริจेथพื้นฐานให้กับข้อมูล แล้ว ในขั้นก่อนการประมวลผล (pre-processing) อาจต้องกำกับข้อมูลทางภาษาอีกหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นหมวดคำ ความสัมพันธ์แบบพึ่งพา (dependency relation) หรือแม้กระทั่งบทบาททาง ความหมายซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ได้แสดงให้แล้วว่า มีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูล คุ้ลักษณ์ ทั้งหมดนี้จึงถือเป็นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับวงการประมวลผลภาษาธรรมชาติ ในอันที่ จะพัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ ให้รองรับและทำงานเข้ากับภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัญจนา บุญเยเกียรติ และประไพพิศ มงคลรัตน์. (2554). การลักลอกงานวิชาการและวรรณกรรม (Plagiarism). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นลินี อินตัชรา. (2556). การแยกอนุพากย์ภาษาไทยด้วยการใช้แบบจำลองชั้พอร์ตเวกเตอร์ เมมชีน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2554). การคัดลอกผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัย สิ่งพิมพ์ วิทยานิพนธ์ (Academic Plagiarism) “ประเด็นที่เราควรระหบก”. กทม.: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพิลาส เรืองไชติวิทย์. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำกริยา กับโครงสร้าง ประโยคในภาษาไทย (รายงานผลการวิจัย). เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2545). ศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถาน. ค้นเมื่อ 11 กันยายน 2555 จาก <http://irs3.royin.go.th/coinages/webcoinage.php>
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ. (2542). ภาษาในสังคมไทย: ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง และ การพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Alzahrani, S. M., Salim, N. and Abraham, A. (2012). Understanding plagiarism linguistic patterns, textual features, and detection methods. *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics - Part C: Applications and Reviews*, 42(2), 133-148.
- Androutsopoulos, I. and Malakasiotis, P. (2010). A survey of paraphrasing and textual entailment methods. *Journal of Artificial Intelligence Research*, 38, 135-187.
- Barrón-Cedeño, A., Vila, M., Martí, M. A. and Rosso, P. (2013). Plagiarism meets paraphrasing: Insights for the next generation in automatic plagiarism detection. *Computational Linguistics*, 39(4), 917-947.
- Behrens, L. and Rosen, L. J. (2008). *Writing and reading across the Curriculum* (10th ed.). New York: Pearson Longman.
- Bhagat, R. and Hovy, E. (2013). What is a paraphrase?. *Computational Linguistics*, 39(3), 463-472.
- Carlson, L. and Marcu, D. (2001). *Discourse tagging reference manual*. CA: University of Southern California Information Sciences Institute.
- Carlson, L., Marcu, D. and Okurowski, M. E. (2001). Building a discourse-tagged corpus in the framework of Rhetorical Structure Theory. In *Proceedings of the Second SIGdial Workshop on Discourse and Dialogue*, Aalborg, Denmark, (pp. 1-10).
- Fujita, A. (2005). *Automatic generation of syntactically well-formed and semantically appropriate paraphrases*. Doctoral dissertation, Nara Institute of Science and Technology, Nara, Japan.
- Heffernan, J. A. W. and Lincoln, J. E. (1982). *Writing: A college handbook*. Toronto: W.W.Norton & company.
- Henry, J. A. (Ed.). (1971). *The compact edition of the Oxford English dictionary*. Oxford: Oxford University Press.
- Intasaw, N. and Aroonmanakun, W. (2013). Basic principles for segmenting Thai EDUs. In *Proceedings of the 27th Pacific Asia Conference on Language, Information, and Computation (PACLIC 27)*, Taipei, Taiwan, (pp. 491-498).
- Mann, W. C. and Thompson, S. A. (1988). Rhetorical structure theory: Toward a Functional Theory of text organization. *Text*, 8(3), 243-281.
- Nolan, R. (1970). *Foundations for an adequate criterion of paraphrase*. Paris: Mouton.

- Pecorari, D. (2010). *Academic writing and plagiarism: A linguistic analysis*. New York: Continuum.
- Phucharasupa, K. and Netisopakul, P. (2012). Classification of Thai sentence paraphrase. In *Proceedings of the joint international symposium on natural language processing and agricultural ontology service 2011 (SNLP-AOS 2011)*, Bangkok, Thailand, (pp. 197-203).
- Ross, C. and Thomas, A. (2003). *Writing for real: A handbook for writers in community service*. New York: Longman.
- Spatt, B. (1987). *Writing from sources* (2nd ed.). New York: St. Martin's.
- Summers, D. (Ed.). (2003). *Longman dictionary of contemporary English*. Harlow: Longman.
- Taboada, M. and Mann, W. C. (2006). Applications of rhetorical structure theory. *Discourse Studies*, 8(4), 567-588.
- Vila, M., Martí, M. A. and Rodriguez, H. (2011). Paraphrase concept and typology. A linguistically based and computationally oriented approach. *Procesamiento del Lenguaje Natural*, 46, 83-90.